

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emerico Le-
ner, Heinrich Schalek, A. O.
pelek Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernas, Julius Le-
opold (VII) Ernsébet-körút
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și trvo.
ială. — RECLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 25.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
N-rii de Duminică Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 132.—Anul LXXII.

Brașov, Vineri 19 Iunie (2 Iulie).

1909.

Testamentul lui Mureșianu.

Fraților țerani și muncitorii!
Când mă gândesc la voi nu se
poate să nu-mi răsăre în minte iarăși
chipul lui Aurel Mureșianu, la care
vă uitați cu atâta venerațiune. Și așa
cum simțim noi cărturarii, simții
deopotrivă și voi că ne lipsește.

S'a dus fără se ne fi lăsat o
vorbă răspicată despre ceea ce ar mai
fi vrut să îndeplinească, lăsându-ne
și grija de voi pe lângă alte griji,
poate mai ușoare. Vedeți, când moare
unul dintre bătrânii voștri, își face
testament și lasă cutăruia una, ce-
luilalt alta și e pace și bună înțelege-
re. Și dacă n'a lăsat testament, se
găsește o rudenie ori un prietin,
care l'a cunoscut bine și deci poate
ști, pe cari dintre rudeni și prietini
i-a iubit mai mult, cari l-au îngrijit
cu mai multă dragoste, cui i-s-ar cu-
veni din moștenire?

După Mureșianu am rămas și
noi, câțiva inși, cari l'am cunoscut
destul de bine, ca să știm, că una
din grijile lui de căpetenie a fost
soarta țărănilor și muncitorilor
noștri. De ei vrem să ne îngrijim
când astăzi ne credem îndreptățiți,
să luăm asupra noastră întreagă
moștenirea, ce ne rămâne după scri-
sul întreg al aceluia, în apărarea că-
ruia Vă găsiți până acum. Incerc
să Vă spun în rândurile acestora ce
V-ar fi spus ori v-ar fi scris el, să
fi știut, că se duce mai de grabă,
decât am crezut cu toții.

Singur, lipsit de ajutorul oricui,
fiindcă el a voit să fie așa, nu pen-
trucă nu s'ar fi găsit oameni, cari
să-l ajute, își îndeplinea munca zil-
nică cu dragostea, cu care voi ieșiți
la arat și sămănat. Și întocmai cum
voi sămănați grăunțele, pentruca spre
toamnă să culegeți rod înșutit, Vă
trimetea el zi de zi prin gazeta sa
gândurile cele mai curate, cari erau
hotărâte să deștepte aceleași gânduri
și speranțe în sute de inși. Puteți
învața dela el să Vă faceți datoria
fără să cereți împrumutând ajutorul
nimărui; căci cel care împrumută a-
rată că n'are, și sărac e numai cel
ce nu lucră, și numai bogatul și
muncitorul harnic e tare. Și e mai
tare când e singur, căci găsindu-se
încunjurat de alții nu va ști niciodată
care din iei li e prietin, și care poartă
gânduri ascunse de dușman. Fiți în-
credințați, că acela dintre voi va fi
mai mulțumit și mai fericit întreaga
lui viață, care nu va fi silit să ceară
ajutor decât dela omul, căruia însuși
i-a dat.

Așa voim să fie toți țeranii ro-
mâni, ca întreg neamul nostru ro-
mânesc să poată zice odată: ne-am
îmbogățit prin noi înșine, ne-am în-
tărit prin noi înșine, ne-am înăl-
țat singuri; nu cunoaștem pe nimeni
pe fața pământului, căruia să-i fim
datori cu mulțumită. Noi mulțumim
numai bunului Dumnezeu.

Un neam neatfărnător! Fără in-
doială că nu e frumos, dacă unul din
voi trimite în vecini să ceară o ju-
mătate de pită și puțină sare, ori
ciocan și clește, ori ață și ac. Vă pu-
teți atunci închipui, ca un neam în-

treg să împrumute dela alt neam
străin câmpurile și livezile lui, ca să-și
câștige de mâncare, fabricile lui, ca
să-și lucreze ce i-e de lipsă, prăvă-
liile lui, ca să vândă din ele? Și cine
i le-ar da? Dar fără ele, fără pămân-
turi, fabrici și prăvălii românești am
fi noi la olaltă aceea, ce se numește
poporul românesc? N'am fi! Ci am fi
numai slugile altora, trăind din mila
lor, primind plata ce ne-ar hotărâ-o ei!

Vedeți, de toate avem lipsă, pen-
tru ca să nu ne trebuiască ajutorul
nimărui. Dar ca să avem de toate,
trebuie să ne îngrijim de multe lu-
cruri, de lucrurile noastre.

Îngrijiți-vă înainte de toate de
sănătate, căci numai omul fără du-
reri trepești muncește cu voie bună
și are haznă de muncă. Hainele, casa,
curtea, vitele și uneltele să fie tot-
deauna curate, deoarece veți fi știind,
că lăcașul sufletului omenesc e după
cum e locuința celui ce are suflet.
Iubiți-vă copiii și nevasta, cari sunt
duhul cel sfânt al ori cărei case ro-
mânești. Nu fiți bețivi, căci dacă prin
muncă grea ați prefăcut arama în
aur, prin beutură aurul se prefăce și
mai ușor în aramă mărunță și ieftină.
Fiți păstrători, cinstiți, iubitori de ade-
văr, curați de păcate și îndeplinitori
ai poruncilor lui Dumnezeu. Imbrăcați
hainele voastre românești la fel cu
hainele părinților și strămoșilor vo-
ștri, căci în ochii ori cui acestea sunt
mai de cinste decât sdrențele cum-
părate dela cine știe ce negustor pri-
pășit la oraș între oameni de-ai
noștri.

Dați-vă copiii să învețe toate me-
seriile de cari aveți lipsă, dați-i chiar
și la măiestrii străini, dar spuneți-le
la plecarea, că-i trimeteți să n'aveți nu-
mai și apoi după învățatură să se'n-
toarcă în satul vostru românesc, ori
să se așeze într'un oraș cu locuitori
români, ca să poată rămânea între ai
lui, din cari s'a născut și pentru cari
el trebuie să moară la timpul său.

Lucrați la meseriașii noștri și
cumpărați dela negustori de ai noștri,
ca banul nostru să nu se piardă în
mâna celor ce-l duc în țări străine,
ci să treacă, fiind muncit de noi, dela
unul la altul. Dacă este careva între
voi cu ceva avere, și are și pricepere,
deschiză-și prăvălie în sat ori de-a-și
copilul întâi la o prăvălie să-nvețe și
apoi să-l aducă și să-i facă prăvălie în
sat, că mai ușor va trăi între oamenii
cari îl cunosc de copil, și cari tocmai
fiindcă-l cunosc, vor cumpăra dela el
și nu dela altul.

Și apoi ca să nu rămânem mai
pe jos decât alții, cetiți foi și cărți.
Nu numai foia noastră, ci dacă cineva
are în sat altă foaie, schimbăți-o și
cetiți unul dela celălalt. Iar când ve-
niți la oraș, să nu Vă pară rău după
vreo 20, 30 ori 50 de creștari, cât
veți da pentru o carte românească,
că să știți, că ea Vă va fi mai de
folos decât mâncarea. Altfel, dacă
n'ar fi cartea de folos, nu și-ar fi
uitat atâția inși de mâncare, cari au
luat o carte în mână și s'au pus să
cetească, de tocmai al doilea răsărit
de soare le-a adus aminte că a tre-
cut o zi întreagă de când cetesc.
Doară Dumnezeu prin carte V'a dat
în lume învățăturile și poruncile sale.

Și cel ce cetește, împlinește numai o
poruncă dumnezeiască.

Iar pe copii să Vi-i creșteți așa,
ca fiecare din ei să știe mai multă
carte decât au știut părinții săi.

Incredeți-vă numai în cărturarii
și scriitorii voștri, cari aduc acum din
orice școli o deosebită dragoste pen-
tru viața țeranilor, fiți credincioși
preoților voștri cinstiți, pentru ca
ori ce om văzându-vă, să se îngro-
zească de puterea voastră, care va fi
ca puterea zidurilor groase din tim-
purile străvechi, când neamul nostru
era tare și mare, de tremurau de
vestea lui și craii celor mai tari îm-
părății.

Cuvânt de despărțire,

rostit la îngropăciunea preotului Bartolomeiu Baiulescu, în 16 Iunie 1909, de profesorul Andreiu Barseanu, membru al comitetului bisericeii Sf. Adormiri din Cetatea-Brașovului.

Jalnici asistenți!

O figură venerabilă dispăre din-
tre noi.

Este figura aceluia, care pe mulți
dintre noi ne-a introdus în sânul Bi-
sericeii creștine prin Taina Sf. Botez,
a aceluia, din ale cărui binecuvântate
mâni primiam cu sfîntenție împărțăși-
rea cu Sfintele Daruri ale credinței
creștinești, acela, care era povățuito-
rul nostru pe căile încalcite ale vieții,
îndemnătorul nostru spre fapte bune,
mângâietorul nostru în ceasuri de re-
striște, părintele nostru cel bun, pur-
tător de grije pentru mântuirea no-
astră sufletească, păstorul adevărat,
spre care turma duhovnicească din
această parohie căuta totdeauna cu
încredere, bine știind, că acela, care
o conduce, îi voiește tot binele, apă-
rând-o cu îngrijire de lupii văzuți și
de cei nevăzuți, și îngrijind de fericirea
ei vremelnică și vecinică.

Da, părintele Bartolomeiu Baiu-
lescu, lângă a cărui raclă ne aflăm
acum jelind cu toții, a fost în ade-
văr o figură venerabilă, un bărbat,
care și-a împlinit cu vrednicie che-
marea sa pe acest pământ și a cărui
trecere din viață merită să fie plânsă
nu numai de membrii familiei sale
restrânse, ci de întreaga familie du-
hovnicească, care îl numia părintele
ei, și în genere de toți aceia, cari
l'au cunoscut, — fără deosebire de
rang și avere, de naționalitate și de
confesiune.

Cu deosebire însă parohia no-
astră a Sf. Adormiri, la al cărei altar
a slujit cu credință răposatul timp de
20 ani, după-ce mai înainte servise
alți 30 la Biserica Sf. Treimi, la care
credeam că și noi Români din Ceta-
tea Brașovului avem oare-care îndrep-
tărire, parohia noastră, zic, are tot
cuvântul a se îmbrăca în doliu adânc,
de oarece a pierdut pe conducătorul
sufletesc, pe părintele său cel bun,
pe păstorul, care în adevăr, după zisa
Sfintei Scripturi, era în stare să-și
pună și sufletul pentru turma sa mult
iubită.

Părinte adevărat, părinte în cel
mai nobil înțeles al cuvântului a fost
fericitul Bartolomeiu Baiulescu pentru
noi Români din Cetatea Brașovului,
de când prevederea Marelui Andreiu

Șaguna l'a trimis în a. 1857 ca preot
la biserica Sf. Treimi, astăzi declarată
ca națională grecească, și până aproa-
pe în zilele din urmă, când slăbiciu-
nea bătrânețelor îl silise să lase o
parte din îndatoririle, pe care le înde-
plinea cu atâta scumpătate.

Dela începutul carierei sale preo-
tești, de când Marele Arhiepiscop An-
drei Șaguna a pus asupra crește-
tului său dreapta sa, chemând darul
lui Dumnezeu peste dânsul, și până
la cea din urmă clipită a vieții sale,
răposatul Bartolomeiu Baiulescu a
avut pururea înaintea ochilor săi su-
fletești cuvintele Sf. Apostol Pavel,
adresate către Timoteiu în cartea I,
cap. 3, în care vorbește astfel despre
preoție: „*Inșă se cade episcopului*“
— cum se numiau preoții în timpu-
rile dintâi ale creștinătății — „*să fie
fără de prihană, al un ei mueri băr-
bat, băgător de seamă, treaz la minte,
cuvincios, primitor de oaspeți, în-
vățător, nebețiv, negrabnic a bate, ne-
lacom la dobândă urată, — ci blând,
nesfădnic, neiuibitor de argint. Casa
sa bine chivernisindu-și, feciori având
ascultători, cu toată curăția. Că de
nu știe cineva chivernisi casa sa,
cum va purta grija de biserica lui
Dumnezeu?*“

El s'a nizuit din toate puterile
sale să corăspundă acestor mari și
grele cerințe, și în parte mare a și
isbit a coresponde.

Nu cunosc o chemare mai fru-
moasă, dar totodată și mai grea de-
cât a preotului, despre care canonul
al 39-lea apostolesc zice, „*că lui i-s'a
încredințat poporul Domnului și el
va da răspuns pentru sufletele lor*“.

Un preot conștiințios este cea
mai frumoasă podoaă și totodată cel
mai mare binefăcător al societății
omenești, și iarăși un preot nevred-
nic, care-și uită, sau calcă chiar în
picioare datorințele sale, este cel mai
mare blăstăm pe capul societății, ce
are nenorocirea de a-l avea în mij-
locul său.

„*Voi sunteți sarea pământului*“,
a zis însuși Mântuitorul Lumei către
apostolii săi; „*dacă sarea se va strica,
cu ce se va mai săra?*“

Răposatul Baiulescu își da pe
deplin seamă de răspunderea, ce a
luat-o asupra sa, când a primit darul
preoției, și drept aceea în totdeauna
s'a nizuit a se apropria cât mai mult
de idealul luminos al unui preot ade-
vărat, și cum am zis mai înainte, el
s'a apropiat în multe privințe de acest
ideal, așa încât, acum la încheierea
cariere și totodată a vieții sale, îl
putem numi cu drept cuvânt: preot
„*după rânduiala lui Melhisedec*“.

În ale bisericeii el era cu totul
devotat chemării sale. Cu evlavie și
fără preget a slujit el la altarul dum-
nezeesc peste o jumătate de veac și
numai bătrânețea și neputința l-au
silit în cele din urmă să se retragă
dela serviciul, care-i era așa de scump
și pe care-l îndeplinea cu atâta devo-
tament. Dar chiar retras în odaia
sa, unde-l reținea boala și neputința,
eu sunt încredințat, că nu înceta a
înălța rugi la Tronul Părintelui că-
resc, cuprinzându-ne în rugăciunile
sale pe noi toți, parohienii săi.

Dar evlavia și zelul în indeplinirea datoriilor sale duhovnicești răposatul Baiulescu le știa împreună totdeauna cu învățătura creștinească, mângâietoare, povățuitoare și înălțătoare de suflete. Până în timpul din urmă, când boala și bătrânețea îl slăbiseră, el nu lăsa nefolosit nici un prilej pentru a talmăci cuvântul lui Dumnezeu și a da poporenilor săi atât învățături folositoare pentru viața pământească, cât și povești pregătitoare pentru viața de apoi.

Și învățăturile lui pătrundeau adânc în sufletele ascultătorilor, de oarece erau eșite din inimă și mergeau la inimă.

Prin ceea ce a influențat însă dânsul mai mult asupra parohienilor săi, a fost nu atât cuvântul său, cât mai mult *exemplul*, ce-l da el prin însăși viața sa, și fără de care nici chiar cuvintele cele mai frumoase și cele mai elocvente n'ar fi avut nici o valoare.

El, care predica activitatea, era însuși deosebit de activ; el, care lauda cumpătarea, era însuși cumpătat; el, care preamăria virtutea, era însuși virtuos; el, care predica pacea și buna înțelegere, era însuși iubitor de pace; el, care recomanda învățătura, era însuși iubitor de învățatură; el care sfătuia pe alții, cum să-și crească copiii, da însuși o creștere de model copiilor săi.

De aceea părintele Baiulescu se și bucura de atâta stimă și încredere, nu numai din partea parohienilor săi, ci și din partea altora, încât mulți la vreme de năcaz veniau să-și caute povățuire și mângâiere la dânsul.

Dar mult regretatul răposat nu și-a îndeplinit datoria sa numai înaintea altarului și în sânul familiei sale, ci și în mijlocul societății, în care viețuia.

Ca preot tânăr, dânsul a învățat ani îndelungați preceptele Religiei pe școlarii români dela școalele străine din acest oraș, a îngrijit de cele suflătești pe soldații români de legea răsăriteană, cari se aflau în garnizoană aici, a dat îndrumările Religiei celor bolnavi în spital și a vestit cuvântul lui Dumnezeu celor întemnițați, obținând în diferite rânduri laude meritate și distincțiuni dela capii bisericești noștri de pe vremuri. — Și toate acestea nu pentru plată, nu pentru câștig, ci numai cu dorința de a face bine și a-și îndeplini datoria de păstor sufletesc.

De asemenea, cum se știe, dânsul a funcționat vreme îndelungată

ca profesor de religie la școala noastră reală și comercială, a avut partea cea mai însemnată la înființarea Reuniunii pentru sprijinirea meseriașilor români, a fost unul din membrii cei mai zeloși ai corporațiilor administrative dela școalele noastre centrale și ai Reprezentanței orașului Brașov, a redactat 4 ani de zile foaia „Meseriașul român”, și cu ocazia înălțării locașului d-zeesc, în care ne aflăm, a scris monografia parohiei noastre.

În adevăr, o viață rodnică, plină de fapte frumoase, ca un pom încărcat de roadele cele mai alese.

Și când ne gândim, că toate acestea le-a îndeplinit un bărbat fără pregătiri înalte academice, care și-a adunat cunoștințele mai mult prin râvnă sa particulară, decât pe băncile școalelor, trebuie să ne întărim în convingerea, că *nu diplomele multe și mari fac pe omul om, ci în prima linie energia personală, inteligența înăscută și hotărârea de a face bine semenilor săi.*

Nu a fost mare capitalul de cunoștințe, cu care și-a început răposatul cariera sa preoțească, dânsul însă a înmulțit neîncetat acest capital; n'a lăsat îngropat talentul, ce-l primise dela D-zeu, ci l-a întrebuițat cu folos spre binele său și al altora.

Cuvine-se deci, să aducem tributul nostru de recunoștință la sicriul acestui bărbat meritat, al acestui părinte bun și păstor devotat, să-i mulțămim cu lacrimile în ochi pentru tot binele, ce ni l-a făcut, și să rugăm sufletul lui, trecut în sferele senine ale eternității, să planeze și pe viitor cu bunăvoință asupra noastră.

Iar Tu, Părinte al îndurărilor, care ne stăpânești și porți grijă de toți, și înaintea cărui se află acum sufletul răposatului Bartolomeu Baiulescu, ia sub sfânta Ta pază parohia noastră văduvită, mângâie-ne în durerea noastră, și trimite-ne un urmas vrednic al aceluia, pe care ai aflat de bine a-l chema din mijlocul nostru!

Revista internă.

Zădărnicea misiunii fostului ministru Lukacs.

Dumineca trecută fostul ministru Lukacs a primit din partea Maj. Sale Monarhului însărcinarea oficială ca să se pună în conțelegere, cu partidul independist și să înceapă tratări directe pentru descurcarea crizei. În aceeași zi seara Lukacs a

plecat la Budapesta, iar a doua zi s'a pus pe lucru, vizitând pe ministrul Kossuth și pe ceilalți frunzași kossuthiști, cărora le-a arătat dorința și condițiile Maj. Sale pentru descurcarea crizei.

Propunerile lui Lukacs, pe cari le-a făcut ministrului Kossuth în numele regelui, sunt următoarele:

1) Numirea unui guvern kossuthist, cu condiția însă ca ministrul președinte și ministrii de interne și de finanțe să fie numiți din rândul vechilor politicieni 67-iști, cari astăzi nu fac parte din partidele reprezentate în dietă.

2) Introducerea votului universal și egal pe baze largi.

3) Votarea tuturor nevoilor statului, precum și a proiectelor de legi, care se vor elabora și prezenta dietei în interesul guvernării țării și

4) Un provizoriu de trei ani în ce privește chestiunea băncii.

În convorbirea de Luni între Kossuth și Lukacs, care a durat peste două ore, ministrul Kossuth a declarat lui Lukacs că nu poate primi propunerile aceste. O hotărâre definitivă poate însă aduce numai comitetul executiv al partidului și conferința partidului kossuthist, pe care le-a convocat și în care va expune propunerile prezentate.

Marti s'a întrunit comitetul executiv al partidului, la care au participat aproape toți membrii comitetului. Ministrul Kossuth, după ce a comunicat propunerile lui Lukacs, a declarat, că dânsul ca șef al partidului nu poate primi propozițiile lui Lukacs. Nu putem permite, a zis Kossuth, ca o majoritate parlamentară (adecă partidul kossuthist) să ajungă sub tutela unei minorități extraparlamentare. Aceasta ar însemna nimicirea partidului independist. Dacă am primi propunerile lui Lukacs, am blama partidul nostru în fața țării, fără ca să ne fi apropiat măcar cu un pas în ce privește realizarea unui singur principiu al partidului independist.

Rând pe rând au luat apoi cuvântul membrii comitetului executiv, declarând că nu primesc propunerile lui Lukacs. Președintele camerei Iusth, despre care până eri se credea că e de alte păreri ca Kossuth și că cochetează cu Lukacs, a declarat, că nici dânsul nu ține propunerile lui Lukacs de potrivite pentru descurcarea crizei. Prin urmare nu le primește. Ca și până acum dânsul stă pe baza votului universal, cere înființarea băncii independente în 1911 și pretinde ca din noul guvern să facă parte numai membrii de-ai partidului independist.

Espunerile lui Iusth au fost aprobate de numărâși deputați, iar de încheiere ministrul Apponyi a prezentat o moțiune, prin care propunerile lui Lukacs se declară de nepotrivite pentru continuarea tratărilor. Comitetul executiv a primit unanim moțiunea prezentată.

Eri seara s'a ținut *sedința partidului independist*, în care s'a dat cetire hotărârei comitetului executiv. După o scurtă dezbateră în *regul partidului s'a alăturat hotărârei comitetului executiv*. Prin urmare misiunea lui Lukacs poate fi considerată de zădărnicită.

Ce se va întâmpla acum? După știrile mai nouă omul de încredere al Maj. Sale, fostul ministru Lukacs, va pleca azi sau mâine la Viena, pentru a raporta Maj. Sale despre nesuccesul misiunii sale. Întrebat ce va face acum, Lukacs a răspuns unui ziarist următoarele: „Viitorii mei pași depind dela faptul, cum va fi motivat refuzul partidului independist și ce va decide Maj. Sa.”

Mulți cred că Maj. Sa va numi un *ministeriu extraparlamentar*, care va lua deocamdată conducerea țării. Alții sunt însă de părere, că atitudinea energică a partidului independist va zădărnici numirea unui ministeriu extraparlamentar. În urma delăturării conflictului acut între Kossuth-Apponyi și Iusth se crede, că pe baza unor noi propozițiuni din partea lui Lukacs se va putea ajunge la o rezolvare parlamentară a crizei.

† Dr. Aurel Mureșianu.

Condolențele.

Din toate părțile locuite de Români, din Ardeal, Ungaria, România, Bucovina, Macedonia ne sosesc zilnic telegrame și scrisori, în cari se da esprime durerei profunde pentru moartea neuitatului nostru director. Deasemenea ziarele românești de pretutindeni parentează în articoli elogiși pe regretatul nostru șef.

Continuăm în numărul de astăzi cu publicarea acestor condolențe în număr de câteva sute.

Cernăuți. Onorată Redacție și administrație! Am primit cu durere știrea despre trecerea din viață a prea scumpului proprietar și editor al „Gazetei Transilvaniei”. Știrea aceasta a fost pentru noi cu atât mai dureroasă, cu atât mai durioasă și mai neașteptată, cu cât știm, că prin Aurel Mureșianu am pierdut pe acel bărbat, care de aproape jumătate de secol reprezintă interesele cele mai mărețe ale națiunii române ardelenice și apără drepturile ei contestate..... pe șesurile mănoase ale mamei noastre „Dacia”. Nu aflăm cuvinte destul de potrivite, prin cari să-și exprime și societatea noastră durerea și pierderea ce-a levit nu numai comitetul D-voastră de Redacție și administrație, ci și întreg poporul românesc.

Din zi în zi ne răpește cruda moarte pe acei bărbați vrednici, cari încărunțiți în luptă pentru neam și limbă, singuri sunt în stare de a conduce destinele neamului nostru. Cu toate însă că marele Dr. Aurel Mureșianu ne-a părăsit cu trupul, totuși el va rămănea totdeauna între noi și-și va continua activitatea prin opera, care-i este netrecătoare. Din parte-ne vă dorim un urmaș vrednic, care să pășească mai departe pe calea ce duce spre mântuire și libertate, cale pregătită și de re-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cum am devenit căpitan de glotași (lănceri) pentru o zi și o noapte.

Terminându-se cursurile gimnaziale din cauza vremilor agitate chiar cu finea lui Mai 1848, petrecui toată vara în satul meu natal Draos. Acest sat, despre a cărui origine se găsește în diploma regelui din casa arpadiană Andrei II, dată coloniștilor germani și băștinașilor Blachi și Bissen (a se vedea în diplomă „*silva Blachorum*” și „*unus sil populus*” cit.) următorul pasagiu: „A Baroth usque Daraus” își are probabil origine străvechiă în cuvintele citate aci. Din Daras Germanii au făcut *Draas*, Românii *Draos*, iar pe ungurește se numește și azi *Darocz*. Fiind el satul cel mai mărginaș din vechiul — fundus regius — dinspre Secuimea Scaunului de odinioară secuiesc Udvarhely, care se estinde de o parte și între văile ambelor fluviu Homoroade, despre a căror origine daco-tracică savantul răposat nu de mult, Hajdău, dase orbi et urbi savanților o derivațiune etimologică foarte ingenioasă, era populat în prevalență de Sași. Românii erau în 48 cam 50—60 familii, dintre cari unii erau agricultori cu moșiarele lor eluptate cu greu din țelină, alții erau oieri și restul păstori de vitele satului, numiți „stăvari” dela slavonescul „stava” ciurda sau turma de vite mari. Notez aci, că Românii erau atunci separați de Sași, cotiți cu biserica

lor cu tot la o margine a satului. (Azi s'a schimbat situațiunea, mestecându-se și Românii printre Sași, ale căror case de zid prin muncă și economie și le știură acuiră).

Cât stătui pe acasă mă interesam de toate mișcările poporului cuprins de frigurile libertății. Oamenii, Sași și Români se constituiră în garde naționale, deprinzându-se cu arme, fiecare neam în felul său. Sașii mai aveau și puști, iar dintre Români numai vânătorii de profesune, doi trei câți erau pe atunci, aveau puști cu cremeni; restul își făcuse lănci. — De unde aveau Sașii puști, nu mi-am bătut capul a afla, căci desigur puștile cerute de comitetul român de pacificare dela comanda generală din Sibiu nu au ajuns până în Draos, așa îmi închipuiam cel puțin eu. Fra o plăcere pentru tânărul elev a așista la manevrarea astor voinici lănceri; de multe ori îi instruiam chiar eu cum să țină lanca, cum să schimbe pașii. Trecuseră de mult vremile când deprinderea în arme se făcea în mod primitiv, cum spuneau bătrânii. Și iacă cum: recrutului prins cu funia i-se lega de glesnele sau pulpele picioarelor d. p. a piciorului drept un vrav de paie, iar de cel stâng o mână de fân și apoi la comandă „cel cu paie — cel cu fân”, își mișca picioarele ciobănașul adus cu forța dela stână, sau prins dela coarnele forului sau chiar din horă. Este știut, că Sașii din Draos trimiteau la oastea împărătească mai numai Români și Țigani, prinși în modul arătat, și

te miri cum se mai strecura în oaste și câte vre-un fecior de Sas mai sărac.

Un singur azil de scăpare aveau feciorașii români și țigani, în curtea popii românești, de unde nu era permis a-i prinde, încât preutul cu ast privilegiu înzestrat din vechime „ex usu ab antiquo” avea de multeori câte 3 argați în curtea sa cât dura sezonul de recrutări.

Cam pe la mijlocul lui August sau ceva și mai târziu ne trezim într-o bună dimineață cu o ceată de vre-o 3—4000 glotași români, veniți pe Olt în sus din țara Făgărașului precum și din unele comune de cea parte a Oltului d. e. din Fofeldea, Giamboaca, Colun, Roșia, Secădate, toți sub comanda unui viceprefect și a unui sublocotenent din regimentul I de graniță român, care mai avea sub comanda și la dispozițiunea sa 1/2 companie grăniceri, ziși invalizi, oameni mai bătrâni, dar încă destoinici a purta arma. Hotărât știu că ei se numău invalizi — dar mai bine era să li-se fi dat fermecătorul nume de veterani, cum se numesc azi în România „veterani” cei ce luaseră parte la războiul ruso-turco-român. — Lăncerii lor tificați cu miliția regulată descriși mai sus aveau să cucerească, — așa se vorbea, — partea aceea a țării secuiești din comitatul de astăzi Udvarhely, care se întinde din sus de Draos prin Valea Homorodului de dincoace de dealul Jimborului, odată numit Sommerburg, probabil o vechiă colonie germană.

Locuitorii de azi sunt Maghiari de

confesiunea luterană, ca și Ciangăii din Săcele

Tăușul și neastâmpăratul studios, decorat cu cocardă și cu cordele tricolore pe pălăriașă se amuza de minune de căteori avea prilej, dar și permisiunea părinților, a așista la manevrele lăgărenilor așezați pe livadia din capul satului dinspre Secuime, unde se găsesc satele curat săcuesti, Ianos-falu, Varos-falu, Szt. Peter și Szt. Pal. Trupa aceasta primi după câteva zile de repaus în stațiunea *pretorială* Draos, ordin a face o excursiune de pacificare prin satele numite. Fără să întâlnească în marșul ei de cucerire vre o rezistență, căci Secuiei parte se supuseră de bună voie, parte erau absenți ca unii ce aveau să ia parte la reunita adunare secuiească dela Agyagfalva. Deci glotașii români se mulțămira a culege din casele și curțile nemeșilor ce mai rămăse după fuga acestora. Insuși locuitorii acestor sate, foști iobagi și ei, te înlesnau glotașilor jaful, — cel puțin așa auziam vorbindu-se. Cât adevăr se cuprinde în svonul acesta nu pot ști. Una o notez: Tata, bărbat sever, care luase parte la memorabila adunare dela Blaj din 3/15 Maiu 1848, dase ordin strajnic mamei și argaților săi, să nu cuteze a cumpăra ceva din spoliile făcute de glotași, care se vindeau pe un preț derizoriu. Lagărul din Draos primi în fine ordin a trece la Pașos, comună fostă iobăgească, cale de o oară dela Draos. În Pașos se concentraseră mai multe cete venite pe Târnsava mică în jos, pacificând și jăfuind bogatele curți nemeșesti de prin

pausatul proprietar și director al valoroasei și bătrânei „Gazetei Transilvaniei“.

Primiți, Vă rugăm adânc simțitele noastre condolențe, asigurându-Vă de stima și devotamentul nostru.

In numele societății academice-teologice »Academia ortodoxă«.

Președintele *George Vedean* h. t. președ., secretarul I: *M. Certincă* h. t. secr. I.

Cernăuți. Onorată redacție! Adânc pătrunși de trista știre, participăm la durerea D-Voastră ce ați îndurat-o prin trecerea la cele eterne a d-lui Aurel Mureșianu, proprietar-editor al »Gazetei Transilvaniei«.

In numele societății academice »Dacia« Președinte: *Marcu R.*, secretarul general: *V. Hrinco.*

Simeul-Silvaniei. Deplângem pierderea Marelui Mureșianu, mult meritat urmaș ai marilor Mureșeni, bărbatul faptelor, omul muncii continue, care toată viața și-a jertfit-o pentru neam.

Redacțiunea revistei »Păstorul Sufletesc«.

Făgăraș. In fața mormântului ce ne înghite pe fruntașul stegar și decan al publicisticii noastre ardeleni Dr. A. Mureșianu, stăm zdrobiți, întrebându-ne: Cine-l va putea suplini în golul ce-l lasă în rândurile luptătorilor pentru binele neamului?

Redacția »Tărei Oltului«.

Seghedin. (Inchisoarea de stat.) Constatat de pierderea cinstului luptător și nobil apostol al libertății, pe care l'am servit cu credință 13 ani de zile, rog pe Atotputernicul Stăpânitor să dea tărie națiunii noastre mult încercate.

Nicolae Jugănar.

Segedin (Inchisoarea de stat). Mă alătur cu cea mai adâncă durere în suflet la doliul căzut asupra întregului neam românesc, prin pierderea prea de timpurie a harnicului și neînfrântului luptător, care a fost Aurel Mureșianu. Înaintea noastră va rămânea totdeauna vie și dătătoare deilde figura măreață a acestui mare Român.

George Stoica, ziarist.

Reșag. Deplâng în repausatul Dr. Aurel Mureșianu dimpreună cu fiii mei sufletești pe stegarul, care neînfricat a stat la postul său până la moarte, ținând sus steagul. Caracterului său antic roman se potrivesc versurile bătrânului Horățiu: »Fractus si illabatur orbis, impavidum ferient ruinae«. Dumnezeu să-i deie familiei sale ilustre consolare, repausatului răsplata dreptilor, iar neamului român, căruia și-a jertfit viața întreagă, o soartă mai bună.

Ioan Sonea preot gr. cat.

Rece-Cristur. Din întâmplarea dureroasă ce a ajuns familia luptătorului statornic A. Mureșian, și pe »Gazeta«, care timp de trei decenii a fost condusă cu multă prudență, tărie și statornicie, mă alătur la doliul Românilor hotărâți spre binele obștesc.

I. Costin, paroch român gr. cat.

satele iobăgești, pe unde treceau. — Boierii, ca contele Haller et tutti quanti, știe-i D-zeu cum se mai cheamă, pribăgisera din naintea furiei Valahilor — așa se zicea și se scria cel puțin.

Comanda gloțașilor trecuți la Paloș făcu Drausenilor concesivă să rămână în satul lor expus eventualelor invasiuni de răsbunare ale Securilor. Sașii prudenți și circumspecți, ei totdeauna se supun bucurios acestei măsuri înțelepte și încep a păzi dimpreună cu Românii marginile hotarelor dinspre ungrime. Dar ce să vezi: O parte dintre Români, în deosebi tinerimea capabilă de arme, de stifele oameni însurați, cu copii, dornică de aventuri, sau poate că se înfruptaseră și ei din dulceața spoliilor câștigate pe ușor: țin adunări și în fine decid: ca ei să meargă la războiu împreună cu trații lor, căci, vezi Doamne dragă! dacă s'ar întâmpla să vină *vr'un bine*, vr'o nouă împărțire de pământ, ei ca lași vor fi probabil eschiși dela acest beneficiu fantazist Poporul ține munte, și deci fantoma împărțirii de pământ își are rațiunea de a fi în fapte constatate istoricește. G-nerosul și liberalul împărat Iosif II. dispuse, ca Românilor din fondul regiu, să li-se taie din Alodiu delnițe de fână, de zarzavaturi, de cânepă și înuri firește la repetitele lor cereri. Astfel căpătără și Români semi-iobagi ai Sașilor din Draos amintite tereouri de cultură. Iată așa trebuie explicat dorul Românilor din Draos de a căpăta pământ.

Bunii și naivii mei compatrioți decid să treacă în lagărul cel mare dela Paloș,

Băsești. Onorată Redacție! Fiind absent abia acum, azi după amiază află cu neșusă jale, din prețuita »Gazeta Tr.« că unul dintre cei mai distinși și puțin mari bărbați, ai națiunii, Românul neprihănit, ziaristul consumat, soțul exemplar, pînțele devotat și creștinul puritan Dr. Aurel Mureșianu nu mai este între cei vii. În fața loviturii fără milă primiți vă rog și din partea mea atât Dv. cât și ilustra soție și familie a marelui nostru decedat cele mai adânc simțite condolențe!

Preotul *Băliban.*

Doliul presei românești.

„Libertatea“ din Orăștie publică în numărul din urmă următorul articol:

Gazetăria română din Transilvania și Ungaria, își are azi mortul său mare!

Da, mortul său, pe care istoria acestei gazetării, dacă ar avea obiceiul a împărți titlul de onoruri, l'ar împărți fără îndoială de numirea de »mare«! Căci nici unul dintre gazetarii români azi în viață, ba nici în trecut, nu s'a dat pe sine cu totul ziarului său, între împrejurări mai impunătoare ca Dr. Aurel Mureșianu!

Precum se va vedea și din amănuntele asupra vieții lui, ce le publicăm mai jos — acum 31 ani Dr. Aurel Mureșianu, după ce sfârșise învățarea drepturilor la Viena și era pregătit pentru cariera de avocat, pe care putea ajunge la frumos renume și la avere, atras de pilda strălucită națională a tatălui său, Iacob Mureșianu, care condusese »Gazeta« până atunci — el își părăsește calea vieții, pentru care era pregătit, advocatura, și se face cu trup și suflet gazetar român, și numai gazetar, — adevărat luptător cu peana pentru deșteptarea neamului său la viața națională cât mai trează, de sine știutoare, bărbătească!

Și a stat apoi cu credință la postul său, timp de 31 ani! Și în acești 31 ani a cercat ce i-a stat în puteri, ca să facă din »Gazeta« sa mijloc cât mai bun de a se vâra în sufletul cărturarimii (inteligenței) române de o parte, și în a poporului de altă parte!

Pentru mai bună lucrare în sânul inteligenței române, a fost cel dintâi, care, la 1884, a făcut din »Gazeta Transilvaniei« ziar de zi, scos în fiecare zi de lucru, — după ce până atunci ieșea numai de 3 ori la săptămână. Acesta fu întâiul ziar de zi la noi.

Lar pentru a lucra mai bine și în șirurile poporului însuși, la 1889 Dr. Mureșianu întocmește numerii de Duminecă ai »Gazetei« ca numerii pentru popor, indoit de mari, și putând fi abonați deosebit de ceilalți ziaruri, a și trăi traiul lor deosebit, cu firea limba și obiceiurile lor, și a respinge dela sine cu tărie tot ce e străin acestei fire, tot ce voeste să-l dez-

Atât în foaia pentru păturile inteligente, cât și în cea pentru popor, Dr. Aurel Mureșianu n'a încetat a îndemna pe fiecare Român, domn sau țăran, a ținea cu cea mai mare sfințenie la toate drepturile, pe care le-a dat Dumnezeu și oamenii fiecărui popor, a și trăi traiul lor deosebit, cu firea limba și obiceiurile lor, și a respinge dela sine cu tărie tot ce e străin acestei fire, tot ce voeste să-l dez-

apoi fie ce va fi cu satul lor, — păziască! Sașii și bătrânii Români rămași acasă, cum vor ști. Bravii aceștia comunică decisiul lor tănărului pe atunci preot Ioan Iosif — fratele meu, răposat de curând în etate de 86 ani. — Dar acesta nu numai nu-i ține de vorbă, ci li ia în batjocură ca pe niste fantazi. Ei nu se descurajază, dau cu ochii de mine rugându-mă să-i conduc la Paloș. Se înțelege că neastâmpăratul studios, venit cu gârgăuni în cap dela școalele cele mari din Odorhei, fu gata a deveni și el ceva mai distins în vâlmașala generală din țară. Provăzută cu o gloabă de cal și cu săbioara ruginită, scotocită de bunii mei creștini, gata de aventuri, hai domnule căpitan pe dealul Paloșului învecinat cu Draosul, în sus, în fruntea a vre-o 30-40 de ostași cu lănci făurite de țigani din sat, cari din cauza aceasta fură scutiți a merge și ei la oastea cea mare, de care se feriau ca de foc cu cuvintele: »rău a ajuns împăratul, dacă ar fi rămas să scoată cu noi, cu țiganii — mogyororszagurile din țară (asa auziam mai târziu după potolirea războiului, că ar fi glumit noii civi veniți din pustietățile asiatiche-indo-chineze).

In fine cu chiu cu vai ajunge oastea mea sara pe la 8 oare în Paloș. Căpitanul se prezintă cu trupa sa la comanduirea staționată în cea dintâi curte nemesiască și înzestrată din abundență cu de toate, cu cai buni, vestimente prețioase, pivnițe cu buți de vin de 10-12 ani, cu hambare pline de cereale etc. etc. Comandantul militar, un locotenent mustăcios cu ținută mar-

brace de ființa sa națională deosebită! A fost politicul celei mai mari intransigente naționale, neînduplecat în fața ori căruia vânt dușman, fie el dulce și ademenitor, fie turbat și amenințător cu zdrobire! Chiar și atunci, când părerea lui, în luptele naționale la ordinea zilei, nu conglăsuiau cu a celorlalți fruntași conducători, ci era chiar în ceartă cu aceia, — deosebirea lui de vederi privea numai forma sau mijloacele clipei, pe cari alții le alesese în toila grelei lupte naționale, — încolo totdeauna a fost Român curat ca aurul, ca metalul cel mai nobil și neatins de nici o pată!

Aceasta este însușirea, care pe Mureșianu l'a făcut să fie, pe drept, prețuit și stimat și de contrarii ce și-l stărnea în valul luptei de zi. Iar' pe lângă aceasta Dr. Aurel Mureșianu:

a fost cel dintâi Român cărturar, cu învățatură frumoasă, care și-a părăsit cariera vieții și s'a făcut gazetar de profesie, închinându-și toată viața luptei cu peana pentru luminaarea poporului său iubit și înălțarea lui!

a fost cel dintâi, care ne-a dat gazeta lui ca ziar de zi în Ardeal!

a fost cel dintâi, care ne-a dat foaie pentru popor!

a fost cel dintâi, care a pus temeiul unui fond pentru gazetarii români dela noi.

Iată tot atâtea fapte, cari și în istoria unei gazetării mai mari și mai puternice, la popoare mai luminate și mai bogate, încă ar da acestui suflet superior în iubirea de neam și în jertfirea sa pentru el, numele de »mare«!

Vărsăm o sinceră lacrimă pe mormântul proaspăt al lui. Dumnezeu facă-i parte de odihnă ușoară și de liniște, după care în viață în zadar a însetat!..

Foala »Oltanul« din Făgăraș, încadrată în negru, vestește cetitorilor săi moartea directorului nostru cu următoarele cuvinte:

Nemiloasa moarte a smuls din brațele neamului românesc pe unul dintre cei mai mari și încărunțiți ziaristi, pe unul dintre cei mai puternici și neînfrânți luptători, pe un apostol și profet, pe Dr. Aurel Mureșianu, proprietarul și directorul »Gazetei Transilvaniei«.

Cu lacrimi în ochi privim la locul, unde nu mai vedem decât lacuna ce rămâne după unul dintre cei mai însemnați fiii ai noștri, care în o luptă continuă a reprezentat cu convingere și cu o conștiință de fier dorințele, tendințele noastre, scopul și idealul nostru. Gazeta d-lui Dr. Aurel Mureșianu, cea mai bătrână, dar vecinic tânără, ne-a condus cu înțelepciune, ne-a fixat decursul acțiunilor noastre și ne-a luminat prezentul luptelor.

Dr. Aurel Mureșianu mai mult de 30 de ani a stăruit și continuat fără întrerupere, într-una și aceeași luptă sfântă, întru urmărirea și realizarea aceluiași înalte idealuri ale întemeietorilor Gazetei, pentru înaintarea întregului neam românesc și pentru libertatea tuturor popoarelor.

Nestorul ziaristilor români, sfătuito- rului presei române a încetat dintre cei vii și s'a stins ca un vrednic ziarist și mare

șială, de mă băgase în flori, mă întreabă că eu sunt căpitanul istor oameni. Adus în confuzie a mă declara, li spun cu gura de jumătate: Nu sunt căpitan, ci ia, i-am adus aci, căci m'au rugat ei. El chiamă pe un tribunel, tănăr ca și mine, poruncindu-i a plasa pe oameni la gazde, ceea ce s'a și făcut la moment, iar eu, degajat de onorifica mea misiune, petrecui în pretoriu până a doua zi, când gloata primi ordin de marș forțat spre Erdő vidék — unde era adunată o trupă mai mare de husari coșuteni și de grănițeri secu. — Multe am văzut în noaptea petrecută în cvartirul general, multe și de toată noștimada; nu le volu uita nici-odată cât voiu trăi; dar o scenă bătându-mi foarte la ochi, iată o comună lectorilor mei indulgenți.

In mijlocul curții boierești se afla un edificiu destul de mare, merit bag-samă pentru baucheturi. Subsolutul acestui edificiu consta dintr'o pivniță, a cărei ușă centrală era ținută cu fer. La această ușă steteau două santinele cu puștile încărcate și cu baioneta înșpăta, gata de atac. Ce să vezi și să te minunezi. Sătenii, de bună samă ajutați și de gloași sparg în acea noapte zidul din dosul pivniței, intră la început cam cu șială, apoi gustând din vinul cel bun cu mai mare curagiu, dau cep buților, cară la vin cu donițe și cu ciubară neobservându-i strajele până ce făcându-se mare sgomot, se deschide ușa zăvorită — și apoi tablou: vinul curgea vale din buți și unii oameni mai îndrăzneți chiuiau de bucurie, înotând până în genunchi în acest prețios nectar al hazli-

luptător pe toate terenurile sociale și economice. Slăbit trupește în urma morbului îndelungat și ne mai putând duce peana, dicta iubitei sale soții și consoața de muncă, apărarea idealurilor sale, atăcate din ori și care parte: cu sufletul totdeauna viguros strâns la principiile adevăratei, dreptății, iubirei, moralei și cinstei acest demn luptător a știut să-și afirme până în cele mai de pe urmă momente drepturile neamului său.

Dintre organele de luptă »Gazeta Transilvaniei« a cărui diriginte a fost Dr. Aurel Mureșianu e primul, care în anul trecut a serbat aniversarea a 70-a dela înființarea sa, deci adormitul în domnul a avut acea mângăere sufletească de a primi din toate părțile locuite de Români recunoștința pentru jertfele aduse, și în faptă a și meritat recunoștința tuturor și viitorul, pe care noi cei muritori n' putem pătrunde, este ascuns înaintea virilor noastre și ne neliniștește acea! prejurare, că oare putea-vom afla un torul magistrului în presă, înzestrată deosebită însușiri bune, virtuți puternice și principii salutare, executarea programului lui Aurel Mureșianu? E o chestiune de cea mai mare ponderositate și însemnătate și pentru viața noastră socială, mai departe existența »Gazetei Transilvaniei« și cu toții trebuie să lucrăm cu toate mijloacele legale, ca principiile profesate în programul desfășurat de antecesorul urmașului să fie cât se poate mai bine reprezentate și în viitor, referitor la chestiunile sociale și culturale.

»Gazeta Transilvaniei« mama presei române, reprezentanta celor mai sublime idealuri, apriga luptătoare și pentru principiul liberei concurențe în cele culturale și pentru mântuirea culturii noastre românești, nu e permis să piară. In decurs de 70 de ani s'au întâmplat 3 schimbări de persoane în conducerea »Gazetei«, dar atitudinea culturală și socială a »Gazetei« a rămas neschimbată, și sinceră tradițiilor bune, deci putem avea încrederea și speranța, că și acum va succeda a menținea tradițiile vechi. Tot neamul românesc e în doliu, simțim cu toții pierderea cea mare, ce am îndurat, și deplângem împreună moartea neînfricatului erou al presei române din Ungaria, iar familia defunctului primească sincerele noastre condolențe.

Meritele și laurii câștigați de repausat, să le vindece rana ce le-a cauzat nemiloasa moarte.

»Foala Poporului« din Sibiu, în numărul său mai nou următor, are în vedere:

Mult încercatul nostru popor a iarăș o pierdere, care cu mare greutate poate pune la loc.

Duminecă sara s'a curmat frul unuia din cei mai buni și mai credincioși ai neamului nostru, a fost cărmuitorul vechii noastre foi »Gazeta Transilvaniei« din Brașov, a lui Dr. Aurel Mureșianu.

Știam, că de mai multă vreme suferea de o boală, care li mistuia încetul cu încetul puterea vieții, dar totuși tristul și

ului protector al vililor, străbunul Bachus. In zorile zilei oastea se gătea de marș, înșirându-se sub conducerea prefectului, tribunilor, căpitanilor provăzuți cu cai buni — de unde li luaseră, nu știu — și sub inspecțiunea militară a unui locotenent și sub locotenent din graniță — pe colțurosul drum dintre Paloș și Cața.

Eu pedestru, căci calul fu trimis înapoi stăpânului său din Draos, ia-o băete la picior în urma acestui convoiu pistrui spre Cața, unde ședea tata, acum protopop actual, înzestrat cu singiile cu litere cirilice (civilizate) semnată cu propria sa mână de marele nostru Archireu Andreiu Șaguna. Ajunsei seara în Cața, unde aveau să poposiască o noapte și gloțașii. Cu șială și cu frică intrai în casă; mama, care venise și ea atunci la Cața — ea sermana mea mamă bună și duioasă ca toate mamele prea bune știu să imblânzească pe strajnicul meu părinte, supărat foc pe mine și pe ceice n'avirusă grijă a mă abate dela aventuri, dar norocul meu că în casa erau niște d mni dela Lagăr, căci cu toată intervenirea bătrânei era pe aci-pe aci să mă nânc o săpuneală, ce o și meritam. Preste 3 zile, provăzută cu cele de lipsă ne duse bunul bătrân (pe mine și pe vărul Ioan Popovici, de sub epitropia sa) la Sibiu, unde intrară în ci. III. g. (sintaxis) toț la catolici. Se începură tocmai cursurile cu l-a Septembrie st. n. Puteam cânta deci »sic transit gloria micului căpitan«.

Stan Pațitul.

Încă neașteptatul sfârșit, ne-a lovit crud și dureros.

Căci cine a fost Dr. Aurel Mureșianu? Unul din acei bărbați, de cari nu se nasc în ori ce vreme, și popoarele, cari îi au în sânul lor se țin mândre și fericite de ei. Avându-și obârșia din istorica familie a Mureșeneștilor, Aurel Mureșianu, în conglăsurire cu tradițiile acestei ilustre familii, a luptat viața întreagă cu fapta, cu graiul și cu condeii pentru luminarea, înaintarea și întărirea poporului român. Prigonit de mai multe ori cu procese de presă, atacat de dușmani, el a rămas neînfrânt în luptă, până în ceasul morții. Credința neclintită în țărnia și trăinicia neamului nostru, i-a dat curaj și putere și prin faptele și munca sa stăruitoare a tăiat o brazdă adâncă de înaintare în viața poporului românesc.

Fie-i odihna lină, precum vecinică îi rămâne pomenirea.

Schimbarea proprietății de pământ

În primăvara anului acestuia a apărut în editura ministrului reg. ungar de agricultură o carte mai voluminoasă, care tractează despre toate ramurile vieții noastre economice, între cari se află și schimbarea proprietății de pământ, despre care aflăm unele date statistice, cari sunt de o mare însemnătate pentru fie-care proprietar de pământ. Datele acestea statistice se referă la schimbările obvenite în decursul anului 1906/7.

După datele statistice ale cărților funduare în decursul anului 1907 și-au schimbat proprietarul cu 8000 de proprietăți mai mult ca în anul 1906. Astfel pe când în anul 1906 și-au schimbat proprietarul 546 mii de proprietăți, pe atunci în anul 1907 și-au schimbat 554 de mii.

Schimbarea aceasta a proprietății de pământ ne mai arată, că prețul pământului a mai și scăzut totodată. Astfel prețul schimbării de pământ în anul 1906 a fost de 1104.8 milioane de coroane, pe când în anul 1907 deși au fost mai multe schimbări, prețul proprietăților schimbate a fost numai de 1101.8 milioane de coroane, adică cu trei milioane mai puțin.

Cu privire la schimbarea proprietății de pământ pe calea execuțiunii sau a licitațiunii publice, datele statistice ne arată, că în anul 1906 au fost licitate proprietăți în preț de 39.7 milioane de coroane, pe când în anul 1907 au fost licitate numai în preț de 32 milioane de coroane. Care va să zică mai cu 8 milioane coroane mai puțin.

Schimbarea proprietății de pământ prin moarte încă a scăzut în anul 1907 față de cel de mai înainte. Astfel pe când în anul 1906 și-au schimbat proprietarul de pământ prin moarte proprietăți în valoare de 310 milioane, pe atunci în anul următor s'au schimbat numai în preț de 268 milioane coroane.

Schimbarea proprietății prin contracte de vânzare însă a crescut în anul 1907 față de cel de mai înainte, după cum se poate vedea din următoarele. Pe când adică în anul 1906 prețul proprietăților vândute a fost de 817 milioane de coroane, pe atunci al celor vândute în anul următor a fost de 865 milioane de coroane. Va să zică cu 48 milioane coroane mai mult.

Mai îngrijitoare sunt datele statistice cu privire la intabularea proprietăților de pământ, care arată o creștere mai de 100 milioane de coroane. Astfel în anul 1906 intabularea pe proprietăți a fost de 855 milioane de coroane, iar în anul următor aceea a crescut la 952 milioane de coroane. Dar și mai îngrijitor e faptul acela, că pe când în anul 1906 s'au destabilat, adică s'a șters datoria de pe proprietăți în valoare de 25 milioane de coroane, pe atunci

în anul următor s'au destabilat proprietăți numai în valoare de 561 milioane de coroane, adică cu 64 milioane coroane mai puțin.

Intabularea proprietăților de pământ pe la institutele de bani, a făcut în anul 1907 cu 161 milioane de coroane mai mult, ca în anul de mai înainte. Astfel în anul 1906 intabularea proprietăților pentru datoria a fost de 230 milioane de coroane, pe când în anul următor aceea a fost de 391 milioane coroane.

Din aceste câteva date statistice pot să învețe mult și proprietarii noștri mai mici de pământ. Pot să învețe, că astăzi trebuie mai mult prețuită averea nemiscătoare, adică pământul, ca mai înainte, când aceea se vindea pe mai nimic. Astăzi se zice și cu drept cuvânt: că cine are pământ mai mult, acela are și patrie (țară) mai mare, iar cine n'are pământ, n'are nici patrie. Din datele de mai sus, putem vedea, că oamenii s'au înmulțit, iar pământul a rămas tot acela. De aceea cu deosebire la vânzarea proprietăților mai mici se îmbulzesc atâția cumpărători, pentru că fiecare ar dori să ajungă în proprietatea unor parcele de pământ, cari nu se mai pot schimba și trece apoi așa ușor, ca cum se trec de pildă banii.

Tot din datele de mai sus, putem vedea și aceea, că pământul în unele locuri s'a scumpit foarte tare. Aceasta s'a întâmplat mai cu seamă pe acolo, pe unde se află mulți proprietari mai mici emigrați la America, de unde apoi au trimis mereu dolari la cei de acasă, ca să poată cumpăra pământ. Pe alte locuri însă prețul pământului a scăzut, după cum ne arată și datele statistice dela început.

Dar datele statistice de mai sus ne mai arată și o împrejurare foarte îngrijitoare și anume: intabularea și împovărarea prea mare cu datorii a proprietăților de pământ. Această împrejurare trebuie să pună pe gânduri pe fie-care proprietar de pământ, care are proprietatea intabulată pentru datorii și să caute toate mijloacele, ca să și-o poată destabilua, până când încă nu este prea târziu.

Ioan Georgescu.

Examenenele publice

la Internatul-orfelinat al Reuniunii femeilor rom. din Brașov.

Duminecă în 14/27 Iunie a. c. s'au ținut examenenele de încheiere la Internatul-orfelinat al Reuniunii femeilor rom. din loc, în salele din casa proprie. Examenenele au fost presidate de părintele Dr. V. Siflu, spiritualul internatului, fiind de față aproape toate damele din comitetul Reuniunii și în fața unui public numeros, care din lipsa unei săli mai spațioase, corespunzătoare pentru o astfel de festivitate, a trebuit să stea și prin celelalte sale, ne mai încăpând în sala unde se ținneau examenenele.

Elevele fiind împărțite în trei cursuri, cele din cursul I și II au fost examinate din studiile Religie. Română și Germană, iar cele din curs III au fost examinate din studiile Religie, limba și literatura română, germană și Chemia culinară. Studiul »Chemia culinară» a fost introdus numai anul acesta de harnica și zeloasa profesoară M. Popescu, al cărei merit e cu atât mai mare, cu cât la noi Români nu știu să fie scris și introdus în vre-o școală de fete acest studiu.

După terminarea examenelor de studii, elevele din toate trei cursurile au fost examinate din menaj, de D-șoara Marioara Rusu. Răspunsurile precise ale elevelor au dovedit și aici, că se pune un pond deosebit pe aceasta parte a economiei casnice și că D-șoara Marioara Rusu cu mult zel și pricepere a instruit elevele încredințate D-sale, despre ceea ce ne-au convins nu numai răspunsurile date, ci și mulțimea prăjiturilor, lor șerbeturi, torte, etc. gustose și succesive.

blicului la finea examenelor de multe eleve drăguțe.

Esacitatea răspunsurilor elevelor din lucrul de mână și croitorie, propus de D-șoara directoară Ana Bărdășcu, ne-au dovedit priceperea și conștientizitatea și tactul, cu care își împlinesc datoria de profesoară și directoară, a acestui institut.

Toate obiectele de lucru de mână dela modelele cele mai simple până la tot felul de broderii, albituri, precum și diferite costume moderne, croite și lucrate de eleve sub conducerea d-șoarei directoare, împreună cu variatele țesături, cu motive românești, ca pânzături în mai multe ițe și diferite modele, lucruri în smirna, ca perinițe, covoare și alesături, costume naționale, lucrate în fir și colorii, țesute și cusute de eleve sub conducerea D-șoarei Leontina Popescu, au fost expuse în alte trei sale deosebite, dându-ne o dovadă vie despre harnicia elevelor, iar pe conducătoarea lor prezentându-ne-o ca pe o adevărată măiastră în ceea ce privește alegerea și combinarea colorilor și țesăturilor cu motive românești. Să sperăm că On. membre ale comitetului Reuniunii vor pune tot mai mult pond pe acest ram atât de însemnat în economia casnică.

E de mirat, cum patru profesoare au putut presta atâtea lucruri frumoase cu un număr atât de însemnat de eleve.

Examenenele s'au încheiat cu mai multe declamațiuni și în fine cu cântări, executate în mod precis de corul elevelor sub conducerea abilită a d-lui inv. N. Stoicovici.

Înainte de împărțirea premiilor, de cari au fost împărțite 20 de eleve, a vorbit părintele Dr. Siflu, punându-le și de astădată la inima elevelor: biserica și de toate lucrurile bune pentru neam.

În fine, nepundând fi de față d-na prezidentă a Reuniunii femeilor române Maria Baiulescu, din cauza doliului după mult regretatul său părinte, neobositul paroch și protopresbiter din cetatea Brașovului Bartolomei Baiulescu, discursul de încheierea anului, scris de d-na Maria Baiulescu, a fost citit de domnul avocat I. Lengher.

Din protopopiatul Brașovului ni se scrie: Examenenele la școlile române confesionale din acest protopopiat s'au terminat Duminecă în 14 (27) Iunie cu examenul dela școala din Zărnești. Am rămas mulțămiiți cu rezultatul acestui examen și acestei mulțămiri i s'a dat expresiune din partea d-lui protopop-inspector școlar confesional ca președinte, dar ne-a impresionat dureros indiferentismul, ba chiar înstrăinarea față de afacerile școlare a celor mai de frunte familii din localitate, cari au strălucit prin absența lor dela examen. Insuși președintele scaunului școlar a preferat să meargă la casină, decât să aзіste la examen.

— Pe ziua de Miercuri, 24 Iunie st. v. este convocat la Zărnești sinodul parohial ordinar pentru alegerea comitetului și episcopiei parohiale. Sinodul va fi prezidat de comisarul konzistorial P. Cuv. Sa d-l protosincol Dr. Miron E. Cristea.

— Veneratul Konzistoriu arhiepiscopesc a aprobat stabilirea școlii centrale gr. or. rom. din Bran, care a și fost luată în primire de secretarul ministerial Dr. Neiszer Antal. Konzistoriul a dispus edificarea unui internat, ca astfel să li se ușureze copiilor români cercetarea școlii de stat din centrul Branului.

— Inspectorul regesc de școale a cerut dela Esc. Sa Metropolitului din Sibiu depărtarea din posturi a tuturor învățătorilor actuali dela școala rom. gr. or. din Zărnești, pe motivul, că învățătorii actuali nu știu destul ungherește, nu au destulă pregătire și capacitate, și prin urmare nu pot face spor îndestulitor din limba maghiară...

STIRILE ZILEI.

— 18 Iunie v.

† Bartolomeu Baiulescu. Rând pe rând se duc din mijlocul nostru cei mai aleși și binemeritați fii ai neamului. Ca niocodată, anul acesta coasa nemiloasă a morții a culcat la pământ pe acei, cari o viață întreagă au muncit neobosit pentru binele și înaintarea poporului românesc.

La o săptămână după moartea directorului nostru, a închis ochii pentru vecie și venerabilul protopop Bartolomeu Baiulescu în etate de 78 ani, învâind în adânc doliu pe membrii dinstinsei familii Baiulescu și pe numeroși săi prieteni și cunoscuți. Cine a fost protopopul Baiulescu și a lucrat pentru neamul său,

aceasta o vor afla cetitorii noștri în discursul d-lui prof. Andreiu Bărdășcu rostit la înmormântarea de Marți, pe care îl publicăm în numărul nostru de astăzi.

Marți l'am petrecut la groapa din cimiterul capelei din Groaveri, unde își doarme acum somnul de veci alături de alți fii vrednici și binemeritați, cu cari împreună a muncit pentru înaintarea neamului. Fieci somnul lin și memoria neuitată, iar îndureratei familii servească drept mângâiere regretele unanime ale noastre și ale tuturor Românilor din apropiere și depărtare, cari l'au cunoscut, l'au stimat și iubit pe venerabilul și neuitatul protopop Baiulescu.

Examenul public de gimnastică al elevilor școlaelor noastre secundare și comerciale s'a ținut eri sub conducerea d-lui profesor P. Roșca, fiind favorizat de un timp frumos. Examenul, la care a asistat un public numărös, a avut un succes frumos. Un raport mai amănunțit vom aduce în numărul de mâine.

Sedința plenară a secțiilor științifice-literare. Primim spre publicare următoarea convocare: În înțelesul §-lui 17 din Regulamentul general al secțiilor științifice-literare ale Asociațiunii, convoc prin aceasta pe onorații membrii ai secțiilor pe ziua de Miercuri, 14 Iulie st. n. la 10 oare a. m. la sedința plenară ordinară, care se va ține în sala de sedințe a biroului »Asociațiunii» cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea ședinței plenare la ora 10 a. m. 1. Raportul secretarului literar către ședința plenară. 3. Stabilirea ordinii de zi. 4. După amiază ședințele singuracelor secții. Sibiu, în 28 Iunie 1909. Președintele Asociațiunii: Iosif Șterca Șuluțu.

Fișpanul comitatului Brașov, contele Sigismund Mikeș, după cum anunță »Br. L.» și-a înaintat în 27 Iunie n. demisiunea din postul de fișpan.

Examennul de maturitate la școala comercială din Brașov. Eri, Miercuri în 17 Iunie v. s'a terminat examenul oral de maturitate la școala comercială superioară română din loc, ținut sub prezidiul părintelui protopop V. Voina, ca comisar konzistorial, și în prezența d-lor N. Putnoky, director gimnazial, ca reprezentant al ministrului de culte și instrucțiune, și a d-lui W. Paul, președintele camerei comerciale din loc, ca reprezentant al Ministrului de comerț. La acest examen au fost admiși 25 e și e, cari au obținut următorul rezultat: I. Meșotă, mtaur cu foarte bine; Alex. Băncilă, Is. Candel, Eil. Ionescu. Lucia Lepa și Lmil Orzescu, mtaur cu bine; Șt. Boros, Emil Collofeanu, I. Comșa, I. Conciatu, Aurel Feneșanu, Val. Herlea, Enea Hocman, Enea M. dean, G. Popica, D. Rădac, Ios. Sărbu, Gh. Stănescu, Șt. Stinghe și Dan Voina, maturi cu suficient, iar 2 elevi vor emenda în Septembrie calculul din câte un studiu, și 3 din câte două studii.

Logodnă. Leontina Berariu și Sabina Dan, cand. de avocat logodiți. Baia de Criș. 27 Iunie 1909.

Cununie. Domnița Cricovean și Simion Cosova, teolog absolut, ne anunță celebrarea cununiei lor, care se va ține la 12 Iulie st. n. (St. Petru) în biserica gr. cat. din Alba-Iulia-Lipoveni.

Desvâierea monumentului ridicat în memoria împărătesei Maria Terezia în Sibiu s'a făcut Duminecă înainte de amiază. La festivitate a asistat un numărös public, în frunte cu autoritățile civile, militare și bisericești din Sibiu și câțiva reprezentanți din alte orașe. Konzistoriu gr. or. rom. a fost reprezentat de P. C. Sa părintele protosincol și director seminarial Dr. Eusebiu Roșca, iar biserica gr. cat. din Sibiu de părintele-protopop Nic. Togan. Monumentul este așezat în fața intrării principale a asilului terezian, întemeiat în 1771 și constă dintr-un bust al marelui împărătese, turnat în metal și în mărime naturală dublă. Cheltuielile de 8 mii de cor. împreunate cu ridicarea acestui bust s'au acoperit în mare parte din ofer. ele foștilor școlari ai institutului și din venitele producțiilor aranjate de elevi în curs de mai mulți ani. Monumentul este o lucrare a sculptorului Constantin Kieber din Sibiu.

Scotus Viator, distinsul publicist scotian, care era zilele trecute puțin indispus, a făcut Marți o vizită Excelenței Sale, Arhiepiscopului și Metropolitului Ioan Mețianu, în vila metropolitană. »Tel. Rom.»

Înundări. Din Jibău se anunță, că după două zile de ploa și furtuni, apele râurilor din acest ținut au inundat văile

și câmpiile. Drumurile, zăgăzurile și terasamentele au fost distruse. Deasemenea și o parte însemnată a recoltei a fost nimicită. După ultimele știri ploia continuă, iar apele cresc. Pagubele sunt foarte însemnate.

Instalare de paroch la Bacifalu. Duminecă în 28 Iulie st. v. (11 Iulie n.) se va face instalarea noului paroch din Bacifalu, Aurel Oancea prou d-l protopop tractual Vasile Voina. Plecarea din Brașov la orele 7 dim. Serviciul divin se va începe la 8 dim. în biserică din Bacifalu.

Oprirea fumatului la copii. Municipiul comitatului Bistrița-Năsăud în ultima sa congregațiune, a adus un conclud, prin care copiii sub 15 ani li-se interzice fumatul. Astorfel de copii nu este permis a li-se vinde nici tutun, nici chibrite. Comercianții, cari nu se vor supune acestui ordin, vor fi pedepsiți cu amendă până la 100 cor. Aceiași amendă se vor da și acelor părinți și tutori, cari nu iau toate măsurile de strictețe pentru a opri pe copiii sub 15 ani să fumeze. Nu putem decât să aprobăm această măsură folositoare luată de municipiul comitatului Bistrița-Năsăud.

Suveranii catolici la Roma. Ziarul italian „Perseveranza de Milano“ revine asupra chestiunii, dacă diferiții suverani catolici din Europa vor putea să viziteze Expoziția ce se proiectează pentru 1911 în aducerea aminte a intrării trupelor italiene regale în Roma papală. Împăratul Germaniei ar fi pentru idea, ca Vaticanul să nu facă dificultăți suveranilor catolici, doritori a-și concilia credința lor religioasă cu datorită de curtenie față de Casa de Savoia. Cardinalul Mery del Val, rămâne însă inflexibil în această chestiune. Deci nici un suveran catolic nu va mai merge la Roma, fie înainte, fie pe timpul expozițiunii proiectatei.

Despărțământul „Gherla“ al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea generală anuală la 12 Iulie a. c. 4 oare d. a. în sala școlii gr. cat. din Icolodul mare. La această adunare sunt invitați toți membrii „Asociațiunii“ locuitorii pe teritoriul despărțământului „Gherla“ cum și toți sprijinitorii culturii române și doritorii de înaintarea poporului român. Din ședința comitetului cercual ținută în Gherla la 8 Iulie 1909. — Dr. Petru Fabian directorul despărț., Dr. Vasile Moldova, secretarul despărțământului.

Malal. Tinerimea română de pe Coasta își va ținea Duminecă, 4 Iulie n. petrecerea de vară în „Stejeriș“. Plecarea va fi la 1 oară p. m. din piața Prundului. Va cânta muzica militară. În caz de timp nefavorabil se va amâna.

— **Pompierii voluntari din Brașov** își vor ținea în caz de timp favorabil maiatul lor tot Duminecă, 4 Iulie n. în pădurea dela Honterus. Oaspeții și binevoitorii acestei reuniuni vor fi bine văzuți. Plecarea dimineața la 7 oare.

Pedepsirea încercărilor de sinucidere în Rusia. De un timp încoace se observă o îngrijitoare înmulțire a sinuciderilor în Rusia în unele părți există o adevărată epidemie. Ministerul de Justiție al Rusiei pregătește un proiect de lege prin care încercarea de sinucidere va fi pedepsită ca tentativă de omor.

Bancnotele à fl. 10 val. austr. mai circulează numai până la 31 August a. c. când orice obligament al băncii de a le răscumpăra, încetează. Term. nul ultim pentru răscumpărarea bancnotelor à fl. 100 este 31 Octomvrie 1910, iar al celor 1000 — 31 Decemvrie 1910.

Duel fatal între doi ofițeri. Din Berlin se anunță că alaltăieri a avut loc un duel la Blankenberg între locotenții Zwitscher și Granier, care a costat viața celui dintâi. Zwitscher era înșurat și avea doi copii. Asupra cauzelor acestui duel se comunică următoarele: Acum patru luni locotenentul Zwitscher a condus într-o seară pe logodnica locotenentului Granier acasă și cu această ocaziune și-a permis o necuviință, void să o sărute. Fata i-a ertat atunci greșeala și i-a promis că nu va spune nimic logodnicului ei. După 16 luni ea totuși a adus cazul la cunoștința logodnicului ei, care la rândul lui l-a provocat pe Zwitscher la duel.

O convecție telefonică ungaro-bulgară. Directorul general al poștelor și telegrafelor din Sofia, care a petrecut câteva zile la Budapesta, a încheiat o convenție cu direcția poștelor și telegrafelor ungare relativ la înființarea unei linii telefonice între Budapesta și Sofia. Această linie se va inaugura în Septembrie 1910. Convenția a fost semnată și de directorul poștelor și

telegrafelor sârbe, de carece linia va trece prin Serbia. Ministrul Kossuth a ratificat convenția.

Cum poți amăgi cucul. Brehm, unul din cei mai buni cunosători ai păsărilor, zice, că paserea asta nu strigă: »cucu«, ci »u-u«! Cu toate aste, dacă strigi »cu-cu« sau »coù-cuc«, »gou-cuc« îl poți face să creadă, că se află prin apropiere alt cuc și se grăbește să vie să se apuce la hartă. Cum îl auzi cântând, strigi: cu-cu! Cucul tace și se apropie, îl poți vedea, mare ca un porumbel și cu coada ca o furcă, zburând și așezându-se pe-o creangă, apoi face schime caraghioase din cap și din coadă și țipă mănios »cu-cu«! Ba poți să-l ademenești chiar la câmp. Dacă l-ai înfuriat bine, nu mai ține seamă de primejdie.

Musică la promenadă. Măne, Vineri la 5½, seara muzica orașului va cânta la promenada de jos.

Din Bistrița.

— 26 Iulie 1909.

Deși în Bistrița între 4000 Români avem un număr foarte mare de intelectuali, precum: advocați, medici, candidați de advocat, preoți, învățători și o droaie mare de ofițieri grupați pe lângă cele două bănci românești și la comitat, — totuși cu regret trebuie să spunem, că la teatrul meseriașilor români, dat Duminecă la 20 Iulie a. c. dintre toți intelectualii noștri numai D-nii: Gerasim Domide protopop, Ioan Corbul notar la sedria orfanală, Theodor Bogdan învățător și George Matei proprietar de tipografie au luat parte, — așa că dacă străinii și țărâimea noastră nu participa în număr destul de frumos, bieții meseriași trebuiau să își joace cele două piese frumoase și bine executate la băncile goale. Ba am văzut, că unii tineri din inteligența noastră în timpul reprezentațiunii în mod demonstrativ și-au petrecut pe terasa ospătăriei, în care meseriași au jucat teatru, care caz nu numai pe Români, ci și pe Sași — cari i-au văzut — încă i-au revoltat.

Erau odată timpuri, când în Bistrița nu era petrecere sau convenire socială românească, la care fruntași noștri intelectuali să nu fi luat parte, și să nu fi contribuit atât moralicește cât și materialicește, ba unii își țineau de mare demnitate când puteau conveni cu poporul. Fata cu intelectualii și fruntașii noștri mai bătrâni nici cu această ocaziune nu putem face observare, pentru că de nu au putut lua parte în persoană, cei mai mulți și-au scos bilete de intrare și au contribuit prin suprasolviri. Însă cu atât ne este mai mare indignarea, când vedem, că unii tineri români, iuriști și candidați de advocat așezați în Bistrița în timpul mai recent nu posedă nici cel mai puțin simț național, și pe lângă aceea, că sunt crescuți în școli străine și spirit străin, sunt și ignoranți și își țin de subdemnitate a conveni cu poporul, din a cărui sin au eșit.

Vă întreb Domnilor iuriști și candidați români din Bistrița, că dacă toți tinerii noștri din patrie vor fi atât de nepăsători față cu cauzele românești, apoi pe marii bărbați ca Bredician, Mocioni, Rațiu, A. Mureșan și alții, — în viitor cine îi va înlocui?

E adevărat și trebuie să recunoaștem, că fruntașii noștri mai bătrâni au făcut și prestat foarte mult pentru poporul român din Bistrița, însă la toate acestea partea leului o are Domnul Dr. Vasile Pahone, advocat, care a făcut și făcut, ceia ce se poate vedea și din următoarele.

Domnul Dr. Vasile Pahone, cât s'a așezat în Bistrița ca advocat, și unicul intelectual gr. or., a pus baza unei parochii gr. or., a cumpărat o casă la care a contribuit din punga D-sale cu 1000 cor., a transformat-o în capelă și cu ajutorul Domnului Ilarion Pahone consilier reg. în pensie a provăzutu-o cu toate cele de lipsă, și la 31 Decembrie 1899 a sfințit-o după toate formele bisericesti, iar astăzi parochia gr. or. din Bistrița e una dintre cele mai frumoase și bine organizate, la care în decurgerea anului trecut ca preot și protopop s'a ales Dr. Grigore Pietos profesor la gimnazul din Năsăud.

Mai târziu cu vre-o câțiva ani, când Domnul Dr. Vasile Pahone a făcut o neguțatorie bună, cumpărându-și o casă cu etaj în centrul orașului în preț de 48000 cor. ca jertfă pentru ajungerea acestui scop a mai dăruit bisericii gr. or. 1000 cor., izer în anul acesta încă 50 cor.

Tot Domnul Dr. Vasile Pahone a fost acela, care în anul 1902 a înființat parochia gr. or. din comuna săsească Jad, a înzestrat-o cu preot, și în anul acest a in-

tervenit la locurile competente mai înalte spre a se prevedea cu congruă.

În anul 1900 a înființat reuniunea meseriașilor români din Bistrița, al cărei președinte a fost mai mulți ani, iar în anul trecut a înființat reuniunea gr. or. de înmormântare, care de present numără 600 membrii, și la care cu ocaziunea adunării generale de constituire din acest an, a fost ales de director.

Tot Domnul Dr. Vasile Pahone în conțelegere cu comitetul bisericesc gr. or. a cumpărat un intravilan în centrul orașului pentru edificarea unei biserici gr. or. moderne.

Acestea toate sunt lucruri și progrese culturale frumoase prestate de o singură persoană, în un timp relativ destul de scurt, care numai spre laudă îi poate servi.

Dacă fiecare Român intelectual și cu deosebire, dacă tinerii noștri așezați în Bistrița în timpul mai recent, ar lucra cu atâta zel și hărnicie, apoi într' adevăr în scurt timp și noi Bistrițenii am putea spera la înființarea unei tovărășii agricole, unei tovărășii pentru asigurarea vitelor, sau ce e mai de lipsă, la înființarea unei reuniuni de femei, de care dintre toate centrele românești mai însemnate, numai ținutul nostru e lipsit.

Fiindcă Românul în speranță trăește, să sperăm și noi, că dacă onoratele redacțiuni ale foilor noastre naționale nu ne vor nega publicarea corespondențelor noastre de propagandă, cu timpul și în Bistrița toate se vor realiza, și ne vom putea înțelege unii cu alții.

Dintremeseriași.

Convocare.

Reuniunea femeilor rom. sălăgene are onoare a Vă convoca la a XXVIII. adunare generală ordinară care se va ținea la 12 Iulie a. c. în Hotoan (Er-Hatvan) a. m. la 11 oare.

Programa: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul secretarului. 3. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea raportului; pentru cenzurarea casei, și pentru înscrierea membrilor. 4. Alegerea alor 2 membri pentru verificarea protocolului. 5. Alegerea oficialilor și comitetului pe 3 ani. 6. Raporturile comisiunilor de sub p. 3. 7. Eventuale propuneri. 8. Inchiderea ședinței.

Șimleu, la 9 Iulie 1909.

Maria Cosma n. Dragoș, Dr. V. Deleu, presidentă, secretar.

La fondul jubilar al „Gazetei“

În loc de cunună pe mormântul aprigului lupător național Dr. Aurel Mureșianu trimitem neînsemnata sumă de 5 cor. la „Fondul Jubilar“ al Gazetei, căreia îi dorim să dăinuiască cât neamul în spiritul mult regretatului Mureșianu.

Plugarii din Țăgșor.

Hafeg, 30 Iulie. — În loc de cunună pe mormântul neuitatului Aurel Mureșianu trimit 10 coroane la „Fondul Gazetei jubilar“, înființat de inusuși regretatul Aurel Mureșianu.

Bucur Popovici.

Năsăud, 30 Iulie 1909. — Trimit suma de 10 cor. în loc de cunună pe sicriul mult prețuitului și neuitatului meu unchiu Dr. Aurel Mureșianu, pentru „Fondul Jubilar“ al Gazetei Transilvaniei pe lângă exprimarea adânc simțitei și mult intristatei mele inimii.

Artemiu I. Mureșianu.

ULTIME ȘT. RI.

Budapesta, 1 Iulie. La cererea deputaților croați președintele Iusth a convocat pe Luni o ședință a dietei.

Viena, 1 Iulie. Maj. Sa și-a amânat plecarea la Ischl din cauză că a fost foarte rău impresionat de rezultatul negativ ce l'a dat misiunea lui Lukacs. Se crede că împăratul nu va pleca din Viena până nu se va rezolva criza maghiară.

Viena, 1 Iulie. Spre a face imposibilă în parlament discuția con-

venției comerciale cu România, precum și a legilor, autorizând guvernul austriac să încheie tratate de comerț cu statele balcanice, cehii agrarieni și slovenii au depus 61 moțiuni de urgență spre a face obstrucțiune.

Budapesta, 1 Iulie. În ședința de ieri a partidului poporal s'au ținut mai multe discursuri violente împotriva partidului kossuthist. La sfârșitul ședinței s'a votat o moțiune, prin care se declară că *introducerea votului universal este de atribuția coaliției, iar nu a unor partide izolate.* Partidul clerical cere, prin urmare, ca reforma electorală să fie introdusă de coaliție, care și-a luat angajamente în această privință.

Reggio di Calabria, 1 Iulie. Eri au fost simțite aici două zguduituri puternice. Populația a fost foarte speriată și a părăsit baracele. Mai multe ziduri sparte s'au prăbușit.

Salonic, 1 Iulie. Ultimele telegrame sosite din Albania anunță, că *albanezii s'au răsculat din nou.* Djavid pașa a plecat la Ipek cu două batalioane de infanterie și 2 tunuri cu tragere repede. Localitatea Cula, unde se retraseră albanezii revoltați, a fost bombardată. Rezultatul luptei ce s'a dat acolo încă nu se cunoaște. La Malissia revolta a fost potolită.

Londra, 1 Iulie. Sufragetele (Femeile cari cer drepturi egale cu bărbații), au făcut alaltăieri seara o încercare de a pătrunde în parlament pentru a vorbi cu ministrul Asquith. Fiind refuzate, dănele au provocat scene turbulente împrejurul parlamentului. Poliția a fost silită a închide porțile. S'au făcut multe arestări, între cari a d-nei Pankhurst, președinta sufragetelor, care a dat câteva palme inspectorului poliției. La orele 10 seara turburările din fața parlamentului încă continuau. Afositate 108 sufragete, trei au fost rănite și transportate la spital. Numeroase geamuri dela palatul amiralității au fost sparte de cătră sufragete, 1500 de funcționari ai poliției sunt în mișcare pentru a menține ordinea.

Belgrad, 1 Iulie. Populația mohamedană din Macedonia se află într'o dispozițiune foarte războinică. Se crede că *războiul cu Grecia e inevitabil.* Măsurile luate de guvernul turcesc confirmă aceasta. După cum se anunță, corpul 3 de armată a fost mobilizat. Actualmente se lucrează la fortificații și repararea șoselelor. Mai multe bande turcești, comandate de ofițeri turci, au plecat spre Creta pentru a împărți arme și muniții.

O voce din public. Suntem rugați a da loc următoarelor șire: Onor. Redacțiune! Consternat de un trist simptom încerc a reproba cu cea mai mare mâhnire faptul — rămas până acum neuitat în seamă — că un grup de înaintemergători ai vieții noastre intelectuale naționale zeflemizează cu ușuratețe foarte condamnabilă un început deși modest dar însuflețit de puterea magică și unui corp național. Suntem bine convinși doară cu toții, că avânturile nobile trebuie necondiționat sprijinite cu cea mai mare putere morală și materială din partea tuturor, cari ne știm prea bine neajunsurile noastre nenumărate. Cum vine dar organul nostru respectabil „Țara noastră“ să zemlemizeze în câteva șire a N-rului 22 pe d-l Bardosy insp. reg. din Sibiu, care nu de mult a luat inițiativa întemeierii unui orfanat pentru orfanii învățătorilor români, oferindu-se D-sa ca primul donator cu suma de 20 cor. ca să-i urmeze tot Românul cu aceleași sentimente de nobilă intențiune ca a D-sale. Prin astfel de proceduri se zădărnicesc în câțva îndemnul spre bine a celor cu intențiuni de înaintare fericită a oropsitei nații, așa de mult avizată la fiecare dintre noi. *Huedin*, la 14 Iulie 1909. X.

O desmintire.

Corbu, în 4/VI 1909.

Onorată Redacțiune! În »Gazeta Transilvaniei« n-rul 94 a. c. subsemnat de »Bicazanu« a apărut un pamflet față de persoana mea, plin de clevetiri și răstălmăciri a adevărului, din care motiv mă rog de binevoitoarea ospitalitate, a-mi da ocazia tot prin coloanele prețuitei d-voastră foi, a mă purifica față de aceste invecitive și a le reduce la adevărata lor valoare.

Nimeni nu afirmă, că am făcut școli — că la aceasta nu m'a ajutat punga, dar încă pe timpul când eram pretore, am stăruit și conlucrat la sporirea și asigurarea fondurilor școlare din întreg cercul — prin controla severă ce am exercitat, că taxele încuse după toate petrecerile de dans, ce se țineau prin comune, câte de 2 cor., și pedepsele după neglijări de școală și alte amende, destinate în favorul școlilor, încuse la primării — să se administreze respectivilor casieri școlari fără întârziere, din care — ridicată la sume frumusele — mai târziu s'au edificat școlile, care împrejurare se poate dovedi prin jurnalele și actele aflătoare pe la școli și în arhivele comunale, — la edificarea a-celor școli prin îndemn și îmbărbătare morală mi-am dat concursul, ba la unele după modestele mele împrejurări — chiar și materialmente am contribuit, despre ce pot da mărturie toți de pe acele vremuri, câți mai sunt în viață. — Acestea nu le menționez ca să mă laud, ci să desmint clevetirea.

Cu toată ocazia dată am îndemnat și sfătuit părinții să-și poarte copiii la școală, cât am fost notar pe părinții renitenți, pe baza listelor de lenevire — deși în prima linie nu era datorința mea — în fiecare lună regulat de 2 ori citându-i la cancelaria notarială, după dojană fără succes în amendam de multe ori destul de sever; aceasta se poate dovedi cu acte, cu respectivilor părinți și cu d-nii învățători.

Așa dară în poziția în care mă găsim în această privință, ce se mai putea alta aștepta dela mine, și ce puteam face mai mult?

Scoaterea repartiției școlare din cea comună: Repartițiile școlare la înzestrența și dispoziția mea încă ca pretore s'au primit în tot cercul Tulgheșului în rubrică separată în listele de repartiție comunale, ba în unele comune chiar și capetia preotească, care dispoziție, după ce au ajuns alții la cămașă, ne venindu-le la socoteală — în urma arărilor comisarilor exmiși din partea congregației comitatense, încredințați cu revidierea rațiociniilor comunale — prin ordin mai înalt s'au scos iară în tot cercul din listele repartiției comunale, despre ce dau dovadă acte aflătoare în arhivele comunale.

Anticiparea salariilor învățătorescilor din comune: Ca notar după lege fiind șeful casierului, care era totodată și șeful comunei — eram dator a semna pe eroagațiunile ce se făceau din casa comună, aceste asemnări le puteam face mai pe baza și în cadrele preliminarului comun, în care nu se cuprindea nici salariile învățătorescilor, și după ce în privința anticipației, respective împrumutării învățătorilor din banii comunali — cererile senatelor și olare din partea congregației comitatense au fost respinse — cum puteam și după aceea, ca în prima linie răspunzător, tolera fără nici o observare, ca să se întrebunțeze bani comunali spre alte scopuri decât spre acelea spre care au fost destinați, fără să comit abuz de oficiu și încredere și fără să fiu tras la răspundere; dar cu d-nii foști primari comunali am aliat totuși mijlocul, ca învățătorii după puțină și după aceea, până când se putea încasa repartiția școlară, să poată fi ajutați, ceea ce cât am fost acolo s'a și întâmplat, care împrejurare nu o pot nega nici danșii, cari în deajuns o dovedesc și actele referitoare la aceasta și aflătoare în arhivele comunale. La aceasta mi-se va reflecta, că acestea toate mi-a fost datorința din oficiu să le fac, ceea ce numai în parte se poate admite, în alte lucruri este ridicat notarul în slava și dacă nu ajută și nu face nimic, numai să tacă și să nu împiedice treaba!

Dota pentru strângerea repartiției școlare de 500 cor.: Nu se poate accepta motivul adus de »Bicazanu« că după un interval de 60 de ani de când există școlile și învățătorii prin Bicaz, să nuse aflu indivizi cunoscători de carte, cari gratis să fie în stare a strânge bani școlare, și a purta despre danșii o evidență simplă, după cum se întâmpla și se alurea, și nu ar trebui să se lege morții de strângătorii de bani comunali și spre îngreunarea contribuțiilor școlare, oteze cu cele 500

cor., cu atât mai vartos, că strângătorul de bani comunali pentru banii școlare nu dă garanție și nici altcum a răspundere nu este deobligat, — încassarea prin forță și așa ținându-se de atribuțiile primăriei, dară lucru firesc, este mai comod a nu face nimic și a aștepta porumbul fript în gură!

Păgubirea institutului de credit: Când s'au votat mille perdue cumnatului jidan al directorului de bancă Alexandru Precup, de bună samă pentru recompensă considerabilă, nu eram eu președinte, și nici nu am știut, nici votat nici un crucer din a-cel împrumut, nici nu am luat parte la banchetele și tractările dela masa numitului director, ce a precedat împrumuturile menționate — după cum a făcut »Bicazanu« et consortes, și eu nici nu am luat împrumut nici un ban de acolo, cum a făcut poate d-nul calomniator și compania-i — când am intrat eu ca președinte — afară de vre-o 5000 de cor. nu s'au mai putut mântui, — aceasta se dovedește din protocoalele și registrele acelu institut și va dovedi și cercetarea judecătorească în curgere, cine este vinovatul!

(Va urma).

Ioan Urziceanu.

Petreceri.

Despărțământul »Tășnad« al »Asociației pentru cultura și literatura poporului român« și »Reuniunea femeilor române sălăgene« invită la adunarea lor generală din acest an, împreună cu concert urmat de dans, ce se va ține în Hoțan la 12 Iulie st n.

Programul adunării generale e următorul: 1. La 8 oare serviciul dumnezeesc cu mare asistență. 2. La 10 oare adunarea despărțământului. Intre punctele adunării se află și o prelegere populară »Despre scopurile și însemnătatea Asociației«, ținută de d-l Grigoriu Pop, protopop în Unimăt. 3. Continuative se va ține adunarea »Reuniunii femeilor române sălăgene«. 4. La 1 oară d. a. prânz comun iar sara va urma concertul.

Societatea de lectură a femeilor române din Turda invită la petrecerea de vară ce o va aranja luni în 12 Iulie st. n. a. c. (ziua ap. Petru și Pavel) în sala cea mare a otelului »Elisabeta« din Turda. În ziua următoare excursiune la »Cheia Turzii«.

Tinerimea academică din Gherla și jur invită la petrecerea de vară ce o va aranja cu ocaziunea adunării generale a despărțământului »Gherla« al »Asociației în sala școlii gr. cat. din Icolodul mare. Venitul curat e destinat în favorul despărțământului »Gherla« al »Astei« și a bisericii gr. cat. din Icolodul mare.

Junimea academică din jurul Becleanului invită la petrecerea de vară, care se va aranja luni în 12 Iulie st. n. 1909 în sala casinei din Beclean. Venitul curat e destinat în favorul bisericii greco cat. din loc.

Inteligenta română din Lechința și jur invită la petrecerea de vară cu dans, ce se va aranja în 18 Iulie n. 1909 (prima Duminecă după Sf. Petru) în pavilionul »Coroana« din Lechința. Venitul curat e menit bisericii române din Lechința și Herina.

Dări de seamă și mulțămite publice.

Puțini la număr, dar tari în îndemn spre fapte bune și siguri de sprijin fraților de aceeași sentimente, am aranjat la 18 April st. n. în orașul B. Huedin o loterie de lucruri de mână, căreia i-a premeri în decurs de 2 săptămâni expoziția obiectelor de sortare; iar în seara acele zile am aranjat cu concursul universitarilor din Cluj o serată urmată de dans.

Atât asupra expoziției cât și asupra concertului s'au exprimat la timpul său cei, cari se credeau chemați a face raport ziarelor. Numai noi, cari avem și oareși care responsabilitate față de on. publ. cam cam întârziat cu raportul șocoteilor. Aceasta fiindcă obiectele câștigate erau a să scoate în decurs de 1 lună; iar cele rămase trebuiau vândute amăsurat publicării de pe lozuri.

Astfel abia acum sunt în plăcuta poziție, de-a face raportul încasărilor și al speselor.

Au intrat: la espoziție, din contribuiri diverse 290 cor. 20 fl., dintre cari mai însemnate sunt a lui Dubai P. 50 cor., Mocsary K 10 cor., institutul »Vlădeasa«

20 cor. 50 bani. S'au vândut lozuri în preț de 1861 cor., obiecte în preț de 99 cor. La petrecere au intrat din taxe de intrare 230 cor., din suprasolviri 146 cor. 60 bani, în total 376 cor. 60 bani; au suprasolvit următorii: I. Poruțiu dir. de bancă în loc 15 cor., Dr. E. Dăianu Cluj, Dr. Victor Poruțiu Cluj, Dr. Valentin Poruțiu Cluj, Dr. S. Tamasiu Hida, Dr. A. Pop loco, Victor Papp loco câte 7 cor., I. Miron Secueu, G. Farcas Calata, I. Pop prot., Morlaca, I. Martin, Fild, I. F. Negruțiu Blaj, Szász S. E. Sz.-György câte 5 cor. Dr. C. Kapdebo, St. Pop, preot, Fild, I. Truția preot Ciucia, V. Pop Cluj G. F. arago Cluj, A. Sava, preot, Bedeci câte 3 cor. Oblcutn. Schiau, Sibiu, G. Meseșan preot, I. Nosa preot, A. Csoma comerciant loco, S. Selagian, Sanislau, Fr. Szikszay notar loco, Irimieș preot Secueu, P. Moldovan ciobotar, loco, I. Romoșian preot, I. Stefan preot, Dr. Nosa, N. Maier inv. A. Muntean preot, G. Popa, T. Ardevan, comerec., S. Craiu, S. Frățilă preot, T. Clorțea Cojocna, S. Marincăș, Fr. Mocsary loco 1 cor., G. Tulbure preot 1 cor. 60 bani.

Au intrat deci în total suma de 2626 cor. 80 bani, din cari subtrăgându-se spesele de 651 cor. 80 bani, rezultă profitul curat de 1975 cor. cu care se augmentează fondul de edificare al bisericii din loc.

Mulțumind tuturor, cari au suprasolvit, aduc mulțămită pe calea aceasta în numele comitetului loteriei de obiecte și stim. doamne și d-șoare, cari au jertfit prețuitele lucruri de mână, cu cari ne-am mândrit timp de 2 săptămâni în orașului nostru, storcând admirarea publicului străin pentru hărnicia și istețimea românelor noastre. Îndeosebi mulțumim acelor, cari cu deosebită abnegare au alergat la țărâncile noastre, adunând cele mai frumoase și mai originale țesături a poporului nostru. Astfel D-șoara Viola Poruțiu din Almaș, D-șoara Cornelia Pop din Fild, D-șoara Iustina Agrisân din Bociu, D-na E. Moldovan din Ascileu mare, D-na P. Forna din Ascileu mic, D-șoara E. Dregan din Nădeșel și D-na Rozalia Hurducaciu din Cojocna.

Primească expresia sentimentelor noastre pline de grațitudine.

Constantin Căciulă,

cassarul loteriei și al espoziției.

Dr. Aureliu Pop, avocat,
curator biser. și cassarul petrecerei.

La producțiunea teatrală aranjată de meseriașii români din Teiuș la 31 Mai n. c. în scopul înfăptuirii unei bine s'au încasat 299 cor. 50 fl. Spesele au fost 178 cor. 90 fl., iar restul de 120 cor. 60 fl. s'a depus pentru a fi augmentat încă și apoi folosit spre scopul indicat mai sus.

Cu această ocaziune au binevoit a ne sprijini și încuraja cu solviri peste taxă d-nii: Petru Suciu parochol Teiușului 4 cor., Klein Mihály 3 cor., Gregoriu Sârbu paroch emerit 2 cor., Bescheri Iuon preot Boz, 2 cor., Stefan Crișan primar 2 cor., Krengel Sándor 2 cor., Drach Adolf 2 cor., Silviu Socol, Nicolau David, Stadler N., Iuon Popa, Pál Lajos, Iacob Muntean, Bálint Ferenc și Toth Cornel câte 1 cor. — Esprimăm și pe această cale mulțămite cele mai vii marimășilor contribuenți.

Teiuș, la 17 Iunie n. 1909.

Comitetul aranjator.

MULTE ȘI DE TOATE.

Pasări veninoase.

Până mai în timpul din urmă nu se știa, că există și pasări veninoase; acum însă se știe și asta. Astfel de pasări însă nu se află ori și unde, ci numai într'un loc, în insula Guinea-nouă, unde locuitorii i-au dat numele de »pasărea morții«. Ea este cam de mărimea porumbului și nu poate zbura bine, așa în cât locuitorii din Guinea ușor o pot prinde spre a o omori. Oamenii mușcați, de aceste pasări simțesc imediat o durere grozavă, își pierd la moment vederea și după câte-va oare de chinuri mor. Până acum nu i-a sucs încă nimeni să scape dela moarte pe vre-un om mușcat de aceste pasări, nici chiar în cazul, când imediat după mușcătură organul mușcat a fost amputat.

Harfa lui Eolus la Chinezii.

În China nu se joacă numai copiii cu zmei de hârtie (bălauri) ci d. e. în orașul Tientsin chiar și oamenii mari își petrec vremea cu această jucărie. A ești zmei însă în China sunt așa de mari, încât trebuie ținute de cât 4-5 oameni. În mijlocul fiecărui zmeu apoi sunt așezate câte-va coarde de metal, ca la harfa lui Eolus, așa că

în timp ce zmeul plutește prin văzduh, în urma mișcării coardelor prin vânt, de sus se aud tonuri ușoare. Despre acest vechiu obicei chinezesc se povestesc următoarele:

Odată, în vremurile vechi, când dinastia Hon era rău strămtorată de rebeli și trupele singurului general, care mai rămăsese credincios dinastiei, erau impresurate de dușmani, generalul ne știind ce să mai facă, ca să scape, se cugetă să pre-gătească mai mulți zmei, pe cari să-i provadă cu coarde, și noaptea, când în tabără era întunec și liniște, să-i înalțe în aer. Vântul fiind favorabil, trupelor inimice li-se păru că aud în văzduh repetându-se în limbă chineză însemnează: »Păziți-vă de Hon«. Inimicii, crezând, că Ingerul lor cel bun îi previne, o luară la fugă, urmăriți de trupele credinciosului general....

Un dascăl model.

Ziarul școlar evanghelic din Svițera povestește istorioara următoare: Comuna Unterkulm a respins cu 100 cor. 97 voturi urcarea lefei învățătorului dela 1.000 la 1.700 mărci. Un cetățean, care avea mulți copii a fost cel mai înverșunat în privința sporirii. Mai pe urmă, întâlnindu-se cu acest dascăl îmbătrânit în slujbă și-a arătat teama, că li va prigonii copiii.

Dar acesta i-a răspuns: »Nu dragă, o să mă răzbum altfel: o să mă sărguesc a face pe copiii tăi mai cumiți de cât tine!«.

Istoria pălării de pae.

După cum se susține, Grecii și Romanii cu un fel de împletitură de pae își scuteau capul contra fierbinței soarelui. Asemenea și Indienii din America de sud își acopereau capul cu pălării de pae, când pentru prima dată au sosit acolo Spanolii. Dar arta împletitului paelor numai în secolul al XVIII-lea s'a dezvoltat, în Italia. La finele acestui secol și damele din Paris au început a purta pălării de pae, tot în timpul acela și în Austria și Germania. Cu câte-va decenii mai târziu, cam cu 50 ani înainte de aceasta, moda damelor o cucerii cu totul pălăria de pae. Pe vremea aceea în Saxonia și Elsass s'au înființat mari fabrici de pălării de pae. După 1870 Franța a ajuns a fi centrul fabricării pălăriiilor de pae. După 20 ani primi și moda bărbătească pălăria de pae.

Din istoria săpunului.

Cuvântul atât de des repetat, că un popor cu cât întrebunțează mai mult săpun cu atât dă dovadă de un mai mare grad de cultură, nu pare a fi adevărit în timpurile trecute. Căci Grecii vechi, poporul cel mai cult al lumii de atunci, nu cunoșteau săpunul: nici unul dintre scriitorii greci nu amintește în scrierile lor despre acest mijloc de curățire. Romanii din contra întrebunțau săpunul la începutul erei creștine. Plinius amintește, că Romanii aveau un fel de săpun, cu ajutorul căruia părul capului capătă un luci deosebit. În compozițiile lui intra cenușe și grăsimi de capră. Femeile preferau săpunurile lichide, cu cari își ungeau trupul. Întrebarea e, cine a descoperit săpunul? Legenda vorbește despre o țărâncă din orașul liguarian Savona. De numele ei nu se știe nimic, dar în limbile romanice se regăsește în cuvântul săpun numele orașului, unde a luat naștere.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Braniceo.

Nu există mijloc mai bun de a-ți câștiga sănătatea, decât crucea după electromagnetică R. B. nr. 86967 și sute de oameni își mulțumesc recăștigarea sănătății și dorul de viață d-lui Albert Müller în Budapesta. V/28 Vadász u. 34 G. ceea ce dovedesc și următoarele două scrisori de recunoștință: De oarece crucea electro-magnetică R. B. nr. 86967 mi-a ajutat foarte mult și cu succes în contra astmei și a reumatismului, nu pot trece cu vederea să nu-ți exprim cea mai sinceră mulțumită și să recomand acest leac tuturor cu căldură. Cu stimă, Iovram Kovacevici, Dolu-Tuzla. II. D-lui A. Müller Budapesta. Flica mea a purtat crucea electro-magnetică R. B. nr. 86967 contra bătăii de inimă și s'a însănătoșat, pentru aceea îți mulțumesc din inimă. Stimator Ioan Leidl, Vârșeț. De aceea îndemnăm pe toți aceia, cari sufer de reumatism, influență, astmă și peste tot boale de nervi, să-și procure un astfel de aparat, căci costă numai șase coroane și să se îndrepte în privința aceasta către d-l Albert Müller în Budapesta.

De mulți ani este fapt constat, că țigla „Bohn“ este cel mai bun material pentru acoperișe. De aceea să se feriască ori și cine a cumpăra țigla de calitate mai inferioară, ci să se ceară expres numai țigla „Bohn“.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

Este trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruii oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necesurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare stăt de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilitice, boalele de țevă bășică, nervi și șira spinării, începutul și de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficarui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Iunie n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 50
Renta de corone ung. 4%	92 90
Impr. câi. ter. ung. în aur 3 1/2%	82 75
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	13.10
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Impr. ung. cu premii	200 50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	143 25
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 20
Renta de argint austr. 4 1/10	96 15
Renta de aur austr. 4%	117.45
Renta de corone austr. 4%	96 15
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.50
Losuri din 1860	160 85
Acții de-ale Băncii ung. de credit 1771	—
Acții de-ale Băncii austr. de credit 751	—
Acții de-ale Băncii austro-ung. .	636.25
Napoleondori.	9.05
Mărci imperiale germane	117.40
London vista	240 02 1/2
Paris vista.	95 25
Neto italiene.	95 —

Cursul pietei Brașov

Din 1 Iulie n. 1909

Bancnote rom. Camp. 18.94	Vënd.	18 9
Argint român	18 80	18.96
Lire turcesci	21 4)	21.50
Scr.s. fonc. Albine 5%	100.—	101.—
Table Rusesci	2 51	2.53
Napoleondori.	19.—	19.12
Galbeni	11.20	11.40
Mărci germane	11.17	117.40

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni. Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș, Panticeu, expoziția în Aiud.

Intemeiat la anul 1896.

Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000

„ Fonduri de rezervă „	250.000
„ Fonduri culturale și de binefacere „	15.000
„ Depuneri spre fructificare circa „	1.500.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2 % și cu 5 %, iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni excepțional favorabile.

Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7 % și 8 %; Acoardă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7 %.

Acoardă împrumuturi de Cont-curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6 % și 7 %;

„Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind.

„Economul“ mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului.

Președinte: Vicepreședinte: Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir.

Dir. executiv:

Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Ha vași, Dr. Romulus Marcu, Iuliu Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop Juriscu zult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Mașină

de cosit și de secerat

este de vândut ieftin și pe rate fără anticipație.

A. LAZAR

Kecskeháza, u. p. Marosolyos.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducător la „Inșoțirea de consum“ din Șinca-veche (Oșinka) comitatul Făgăraș, unde circulația anuală e de 45—50.000 coroane să scrie concurs cu termen de 8 zile dela publicare.

Conducătorul, care are să depună 3000 cor. cauciune, primește salariu lunar de 140 cor.

Direcțiunea.

Publicațiune.

Curatoratul bisericesc gr. cath. din Posmuși, tractul Făgărașului, în 17 Iulie st. n. a. c. a. m. va ținea în școala gr. cath. din loc licitația minuendă pentru edificarea bisericii.

Prețul strigărei 11,020 cor. 74 fl. Cauțiune a să depune suma de 700 cor.

Planul, preliminarul și condițiunile să pot vedea în cancelaria parochială în totdeauna între oarele 8—12 a. m. și dela 2—6 p. m.

Posmuși, 29 Iunie 1909.

Constantin Russu, Verva Ștefan, paroh gr. cat. curator prim.

(637,1-3)

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineață și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acesteia mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxoșe și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură trainică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și închietóre	Cor. b. 2 65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	„ „ „ cu catifea și po-dóbă mai mare	3.10
„ „ „ cu încheietóre	1.80	Vândătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	
„ „ „ cu cadru argintat și închietóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrai Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte e rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

În pânză neagră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxoșă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 5860/1909.

Concurs.

La orașul Brassó a devenit vacant un post de oficial de clasa II-a.

Pentru întregirea acestui post precum eventual și pentru întregirea acelor posturi cari vor deveni vacante prin întregirea postului amintit în șirul prim, subscrisul escriu concurs și provoc pe toți aceia, cari doresc a obține acest post, a-și înainta petițiunile instruite cu atestat școlar, estras din botez, atestat de moralitate și eventual atestat despre serviciul făcut până acum, subscri-sului vicecomite cel mult până în 31 Iulie st n. 1909, deoarece petițiunile ce să vor înainta după acest termen nu să vor mai lua în considerațiune.

Concurenții au a documenta, că posed limba germană în scris și verbal, iară limba maghiară și română cel puțin în scris, și că au satisfăcut dat rîntelor militare, sau că a fost scutit de acest serviciu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele: 1500 cor. salariu fundamental, 300 cor. bani pentru quartir și cinci quinzenii de câte 100 coroane.

Atrag totodată atențiunea concurenților, că acela, care va fi ales, nu poate avea totodată și oare care alt serviciu.

Brassó, în 22 Iunie 1909.

Jekelius m. p., vicecomite.

(642,1-1.)

Atențiune!

Odăi frumoase

spre grădină din nou mobilate sunt de închiriat din 1 Iulie în Strada Fântănei Nr. 23

(3-20)

Atențiune!

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fiieri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Slăbirea de nervi

este se atribuie sau încordărilor diferite ale inimei

unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmăriilor simțimentelor noastre îngrijorate și dure-roase etc. sau concurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slabi care lăncezesc în lipsa de putere și energie a încercat ca cu ajutorul Electricității să se tămăduască, și astăzi n'au destule cu-

vinte de mulțumită și de laudă pentru efectul bun al curentului electric. Pentru aceia recomandăm tuturorce lor ce sufer de slăbiciune să-și procure broșura noastră „Tractat despre Electro-terapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor provoca la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER“, Budapesta IV., Károly körút 2. Felem. 51.

Johann Szevetlik, din Alsófehérvut scrie în 29 Dec. 1908. Mult stimate D-le Dr.! Mă bucur că Vă pot aduce la cunoștință că nu mai am răgușeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpătat pofta de lucru. Umbletul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul îl folosesc încă și acuma, el funcționează perfect.

Compon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51. Rog-mi trimite gratis și franco, în cuveră închisă op l: „SISTEMUL DE VINDECARE ELECTRIC MODERN“

pentru { bărbați / femei

Numele: _____ Comuna și poșta ultimă _____

Tae și lipește pe o corespondență.

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA“
 din Sibiu

intemeiată la anul 1889
 în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.
 asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin
 fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
 întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

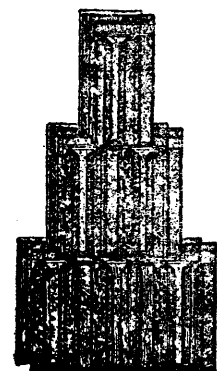
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: Capital asigurat asupra vieții:
95,816.412 cor. **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:
 pentru despăg. de incendii 4.484,278.83 c., pt. capitale asig. pe viață 4,028,113.12 c.

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu,
 strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I, curtea I, și prin agenturile principale
 din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și de la subagenții
 din toate comunele mai mari.

În interesul D-Voastră pro-
 priu cereți expres numai
Țigla „BOHN“

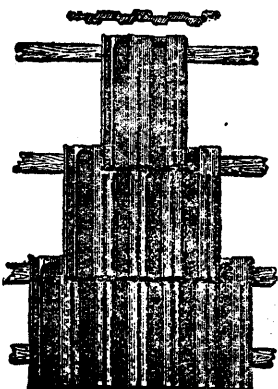

Țigla „Bohn“
 din Nagy-Kikinda.

din țigăria dela Nagy-Ki-
 kinda și Zombolya, și ori-ce
 alta țigla respingeți-o pen-
 tru-că numai

Țigla „BOHN“

este cea mai ieftină, cea
 cea mai frumoasă și cea
 mai corespunzătoare ca ma-
 terial de acoperit.

Țigla „Bohn“
 din Zombolya.

Cereți mostre și preț-curente dela
Țigăria „BOHN“ din Zombolya.

Ce?... Tata a permis, sunt doară **tuburi de cigarete**
„Jacobi-Antinicotin“.

Surprindere plă-
 cută! Fiecare cu-
 ste conține o carte
 vădită interesantă.

Atențiune! Veritabil numai în cutii de țigare cu numele „JACOBI“.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul
 său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele,
 atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
 păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot
 închide hermetic, din prima fabrică din Viena

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de**
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile
 cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, cară **funebre**
proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânet,
 pentru **copii**, precum și **cioelii.**

Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, i au
 asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

Încălțăminte de fat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare.
Papuci albi	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de volălu.
Papuci călduroși	Gumase.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoși.	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
 acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
 le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
 uralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteii, tînturi de ureche, bătăle de in-
 mă, sgârșiri de inimă, asmă, aușul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, re-
 coală la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
 circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
 lul se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr-
 țile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pöte examina aceste atestate
 Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-
 ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se**
co-funde cu aparatul „Volta“, de öre-c. „Oiasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
 Ungaria a fost **oficios öprit**, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut
 apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Prețul aparatului mic e **6 cor.**

folosibil la morburii, cari nu sunt
 mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
 constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vîndare pentru țers și străinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34,
 colțul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai
 bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
 felul de caractere de litere din cele mai moderne
 este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce**
comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
 în aur, argint și colorii.

REGISTRE și IMPRIMATE
 pentru toate speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
 LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

BILANȚURÎ.

STATUTE.

Compturi, Adrese,
 Circulare, Scrisori.
 Couverte, în totă mărimca.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
 DIFERITE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE,
 INDUSTRIALE, de HOTELURI
 și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
 DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORII.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

ANUNȚURÎ.

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul
 tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în eta-
 giul, îndêrpt în curte. — Prețurile moderate. —
 Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.